

Plan- og bygningsetatens høringsuttalelse til skolebehovsplanen 2026-2045

I det nye forslaget til skolebehovsplan for 2026-2045 som er på høring er det foreslått store endringer. Det er samlet sett foreslått 19 større endringer, inkludert 5 nedleggelser og 4 skoler som ikke skal etableres, samt en del omstruktureringer. Med bakgrunn i at det foreslås så store endringer mener vi at det bør brukes mer tid på et godt nok beslutningsgrunnlag, som belyser de viktigste konsekvensene av de foreslåtte endringene. Dette er en gjennomgående tilbakemelding i vårt høringssvar, både knyttet til flere enkelttema og områder.

Vårt høringsinnspill består av en generell del med temaer som er gjennomgående og relevante for de ulike analyseområdene samlet. I tillegg har vi konkrete innspill til hvert analyseområde.

Foto: Tove Lauluten / Oslobygg KF

Innhold

1	Sammendrag	4
2	Generell del.....	5
2.1	Høringsutkastet til skolebehovsplanen er ikke utredet tilstrekkelig til at det danner et godt beslutningsgrunnlag for så radikale beslutninger som den legger opp til å fatte.....	5
2.2	Skolens rolle som sentral møteplass for barn og unge, og den viktigste grunnen for barnefamilier til å bli værende for eksempel i indre by, vektlegges i svært liten grad i forslagene om å legge ned eller ikke etablere skoler.....	6
2.3	Lokale innspill må veie tungt når man vurderer konsekvensene av nedlegging eller manglende realisering av planlagte skoler.	8
2.4	For levekårsutsatte områder skal byutviklingen bidra til å løfte områdene. Å legge ned eller ikke etablere skoler i levekårsutsatte områder fører til det motsatte, og konsekvensene er ikke belyst i noen av høringsdokumentene.	8
2.5	Skolebehovsplanen foreslår å ikke bygge 4 skoler som har vært helt sentrale for politisk vedtatte områdereguleringer og planprogram med VPOR, og kommunens innsats i områder med områdeløft.....	9
2.6	Oslo har kommunemål som sier at skoler skal etableres tidlig når man utvikler nye byområder. Dette tilsier at vi må leve med overkapasitet i enkelte områder mens de utvikles, og forklarer hvorfor enkelte skoler er halvfulle.....	10
2.7	Nedgangen i barnetallet er forbigående, og vi må være sikre på at vi har arealer til skoler også når folketallet stiger igjen. En endring i ønsket oppfyltingsgrad vil også påvirke arealsikringsstrategiene våre.	11
2.8	20-årsperspektivet er nedprioritert, og det foreslås ikke nye tiltak i områder med langvarig høy oppfyltingsgrad. Vi mener dette er tidspunktet for å jobbe fram en robust og permanent skolestruktur, som også inkluderer spesialavdelinger, spesialskoler, videregående og voksenopplæring.....	13
2.9	Vi må se etter flere måter å bruke hele skoleanleggene, og bygge våre framtidige kommunale anlegg fleksibelt. Vi bør også finne måter å planlegge og endre skoler på som i større grad tar utgangspunkt i det som finnes, og ta godt vare på den bygningsmassen vi har.	14
2.10	Når kapasitet i anleggene vurderes er det kun den bygningsmessige kapasiteten som er vurdert, og ikke kapasiteten i skolens uteoppholdsarealer. Mange skoler i Oslo har små utearealer, som ikke kan tilby elevene det de trenger til lek, rekreasjon og aktivitet.	15
2.11	Skolebehovsplanen inneholder uklarheter og feilopplysninger som må korrigeres. ...	16
3	Geografisk del	18

3.1	Område 1 Sentrum sør	18
3.2	Område 2 Sentrum øst	20
3.3	Område 3 – sentrum Nord	25
3.4	Område 4 Sentrum vest	28
3.5	Område 5 Ullern.....	31
3.6	Område 6 Vestre Aker	34
3.7	Område 7 Nordre Aker	37
3.8	Område 8 - Bjerke	40
3.9	Område 9 og 10 – Groruddalen vest og nord samlet	43
3.10	Område 11 – Groruddalen Øst	46
3.11	Område 12 Østensjø	49
3.12	Område 13 Nordstrand	51
3.13	Område 14 Søndre Nordstrand	54
3.14	Sammendrag tiltak geografisk del.....	56
4	Byomfattende tilbud	62
4.1	Spesialskoler og spesialavdelinger	62
4.2	Videregående skole	63

1 Sammendrag

Overordnet sett mener Plan- og bygningsetaten at skolebehovsplanen som er på høring i alt for liten grad vekter både skolens rolle i byutviklingen, og at vi må ha flere skoleanlegg på sikt. Fallet i elevtall er midlertidig, og ifølge prognosene vil vi allerede om 16 år ha flere barn i alderen 6-12 år enn vi har i dag. Prognosene er usikre, og å planlegge endringer nå som gjør at vi knapt har fleksibilitet i mange områder framover kan bli både kostbart og ressurskrevende. Kommunen bør lete etter måter å fylle opp større deler av skoleanleggene slik at de kan få en god og effektiv bruk, uten at byområder skal miste eller mangle skolene sine nå eller i framtida.

Konsekvensene ved skolenedleggelser og å ikke etablere skoler, også i områder med områdeløft, er etter vår vurdering overfladisk vurdert, og det står eksplisitt at hvordan områdesatsningene blir påvirket av eventuelle endringer i skolestruktur må vurderes videre. Vi mener høringsutkastet ikke gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag og mener at det å legge ned en skole må vurderes like grundig som det å etablere en ny skole, med et tilsvarende beslutningsgrunnlag. 4 overordnede planer, vedtatt av bystyret, tilsidesettes helt eller delvis gjennom forslagene i skolebehovsplanen.

Det er flere måter å se på befolkningsprognosene enn at de viser et dramatisk fall i barnebefolkningen. Oslo har 143 grunnskoler, og vår opptelling viser at det er 26 av disse som har det som i denne høringen er definert som en bekymringsfull lav oppfylling (under 65% oppfylling). Til sammenligning har 30 skoler over 90% oppfyltingsgrad, og det er fortsatt mange områder der det lenge har vært over 90% oppfylling i hele området, slik at elever har måttet avvises ved nærskolen sin.

Det er uklart hvilken oppfyltingsgrad man legger til grunn i denne skolebehovsplanen. Tidligere har man sagt at skolene er bygget for mellom 80-90% oppfylling, og da har det også vært måltallet man siktet mot for oppfylling. Nå snakker man om at hver enkelt skole kan tåle 100% oppfylling. Dette legges også til grunn for hvor mange ledige plasser man snakker om at skolene har, og det må derfor være helt tydelig hvilken oppfyltingsgrad kommunen jobber mot. Plan- og bygningsetaten anbefaler at vi legger til grunn den oppfyltingsgraden skolene er bygget for, som også ivaretar behovet for spesialrom og gymfasiliteter. Befolkningsframskrivingene er også usikre, og vi vet ikke hvor stort fallet i elevtall blir, eller hvor raskt det vil bli en vekst i barnetallet igjen.

Det er gjort mange utvidelser, omstruktureringer og nyetableringer av skoler i Oslo de siste 15 årene, noen av dem forhastede og mindre vellykkede. Dette ble gjort fordi barnetallet vokste mye og raskt, og noen av utvidelsene har for eksempel ført til svært små uteoppholdsarealer, skoler som er større enn standardanbefalingene, og uheldige skolestrukturer eller plasseringer. Når vi nå skal se på kostnadsreduksjoner ved å ikke etablere, legge ned, omstrukturere eller la være å utvide skoler, har vi bedre tid. Det er ikke nå slik at det står elever uten skoleplass om 2,5 år, og vi bør bruke den tiden til å være sikre på at vi gjør de riktige grepene. Grepene vi gjør nå må

ikke forsterke dårlige avgjørelser fra pressårene, men heller rydde opp, og etablere grunnlaget for en robust og varig skolestruktur for Oslo framover.

Selv om vi ser at det er områder hvor det er mange skoler med lav oppfyltingsgrad og behov for å se på om dagens skolestruktur er riktig, er det også mange områder der vi vet det vil komme store byutviklingsprosjekter. Når kommunen har som mål at skoler og annen infrastruktur skal etableres tidlig i utviklingen av nye områder, må vi leve med lav oppfylling av skoler i en periode. I disse områdene er det å ha en overkapasitet nå nødvendig for å ha rom for de kommende elevene. Vurderingene i skolebehovsplanen har også hatt et ensidig fokus på bygningsmassen, og ikke vurdert kapasiteten i anlegget som helhet, med tanke på de mange skolene med små uteoppholdsarealer. Vi mener kommunen må se på tvers av sektorer, og se på måter å fylle resten av skoleanlegget med andre funksjoner/folk samt egne behov som spesialavdelinger, framfor å legge ned skoler, for så å måtte reetablere dem om 10 år.

Vi er enige i at dette er tidspunktet for å jobbe fram en skolestruktur for framtida, men en slik skolestruktur må ha skoler som er plassert i en hensiktsmessig avstand fra hverandre, med gode uteoppholdsarealer, god skolevei og tilfredsstillende miljøforhold. De må være den gode og naturlige møteplassen for nærområdet som få andre funksjoner kan ha. Det å vurdere hvilke skoler som eventuelt skal avvikles, er derfor noe som må undersøkes minst like godt som hvilke skoler som skal etableres. Kommunen bør også se på tvers av sektorer for å finne løsninger som kan bidra både til nabolag og en god ressursutnyttelse, gjennom å for eksempel ta i bruk deler av skolebygg til andre funksjoner. Det er økonomisk fornuftig å ikke måtte re-etablere kapasitet om få år, dersom behovet blir noe høyere noe raskere enn årets prognoser tyder på. Vi ser allerede at det i 2024 var en tydelig økning i antall barnefødsler fra 2022 og 2023, raskere enn det ser ut til i de overordnede befolkningsprognosene.

2 Generell del

2.1 Høringsutkastet til skolebehovsplanen er ikke utredet tilstrekkelig til at det danner et godt beslutningsgrunnlag for så radikale beslutninger som den legger opp til å fatte.

Skolebehovsplanen som nå er på høring foreslår å legge ned 5, og å ikke bygge 4 skoler (5 hvis man tar med nye Mortensrud skole), samt omstrukturere skoler på en måte som gjør at flere byområder mister sin nær-barneskole. Dette er svært inngripende forslag, uten tilstrekkelige utredninger av konsekvensene. Vi går nærmere inn på de enkelte temaene, blant annet hva vi vet om skolen som nærmiljøbygger, som element i flytted vurderinger hos barnefamilier, og for områder med levekårsutfordringer og områdeløft. Utdanningsetaten gjennomfører for hvert område en konsekvensvurdering av alle enkeltforslagene knyttet til de 6 temaene hvert forslag skal vurderes opp mot; fysisk miljø, fagmiljø, skolevei, nærmiljø, økonomi og klima. Det er ikke gjennomgående hvorvidt det å ikke etablere en skole vurderes til å få stor eller middels negativ konsekvens, og det er ikke nærmere begrunnelser for

hvorfor en konsekvensvurdering blir som den blir. Dette gir etter vår vurdering en for overfladisk vurdering av konsekvensene en slik endring kan ha, og denne høringen vil heller ikke bidra til at konsekvensene synliggjøres tilstrekkelig.

Å legge ned en skole kan også ha store økonomiske konsekvenser for kommunen dersom den raskt må reetableres, eller vi må gjennomføre midlertidige byggeprosjekter for å dekke et behov som oppstår plutselig. Den økonomiske risikoen og usikkerheten ved planen er ikke tilstrekkelig vurdert, særlig når det å fortsette å eie bygningsmassen vil være den eneste mulige arealsikringen i enkelte av områdene. Oslo kommune trenger ikke flere tomme bygg, som vi vet vi vil trenge å bruke igjen etter hvert. Vi mener derfor vi heller må se etter andre måter å fylle byggene på, som igjen kan gi besparelser på andre budsjetter. Vi mener også at man må se på gjennomføringen av enkeltprosjektene, og se om det finnes muligheter for å redusere kostnadene knyttet til gjennomføringen, ikke kun gjennomføringen som helhet.

Etterbruk av skolene er heller ikke vurdert før man foreslår å konkludere på hvilke skoler som er aktuelle å legge ned. Det kan være at det er forhold rundt etterbruk som vil føre til at både virkningene for nærmiljøet og de økonomiske vurderingene rundt en nedlegging vil framstå veldig annerledes. Vi mener flere løsninger må vurderes, herunder konsekvensvurderes, at det må sannsynliggjøres at de foreslåtte tiltakene lar seg gjennomføre med tanke på å ha nærscole til alle elevene, og at de økonomiske besparelsene som omtales i planen er sannsynlige.

Planen inneholder også svært mange tiltak til å være en plan som skal redusere investeringstakten. Samlet sett foreslår planen endringer ved skoler 30 skoler, med konsekvenser for flere som fylles raskt opp eller lignende. Vi stiller spørsmål ved om de økonomiske konsekvensene av tiltakene som blir foreslått er grundig nok vurdert som helhet. Det krever ressurser å gjøre om skoler fra en skoletype til en annen og å bygge om spesialrom til klasserom, når man fyller skoler opp til 100%. Det er også usikkert om det vil være en akseptabel løsning å bare avvikle skolebruken i verneverdige bygg som trenger totalrehabilitering, eller om det i realiteten bare er å overføre den økonomiske belastningen ved vedlikehold og renovering til en annen del av kommunen.

Kommunen har også de senere årene blitt mer klar over den risikoen som ligger i å ikke ha arealer for kommende behov vi kjenner til. Det å erverve et areal etter at det er regulert til bolig, er vesentlig dyrere og mer krevende enn å anskaffe eller holde fast i arealer som er satt av til kommunale formål. Dette er en risiko knyttet både til økonomi og til kommunens evne til å levere på lovpålagte tilbud. Når vi i flere tilfeller ser at det ikke vil være plass til alle elevene fra en skole som skal legges ned ved de nye skolene de skal til, uten at dette omtales som en konkret risiko, er usikkerheten ved et vedtak for stort, konsekvensene mangelfullt belyst, og vedtaket vil være fattet på for dårlig grunnlag.

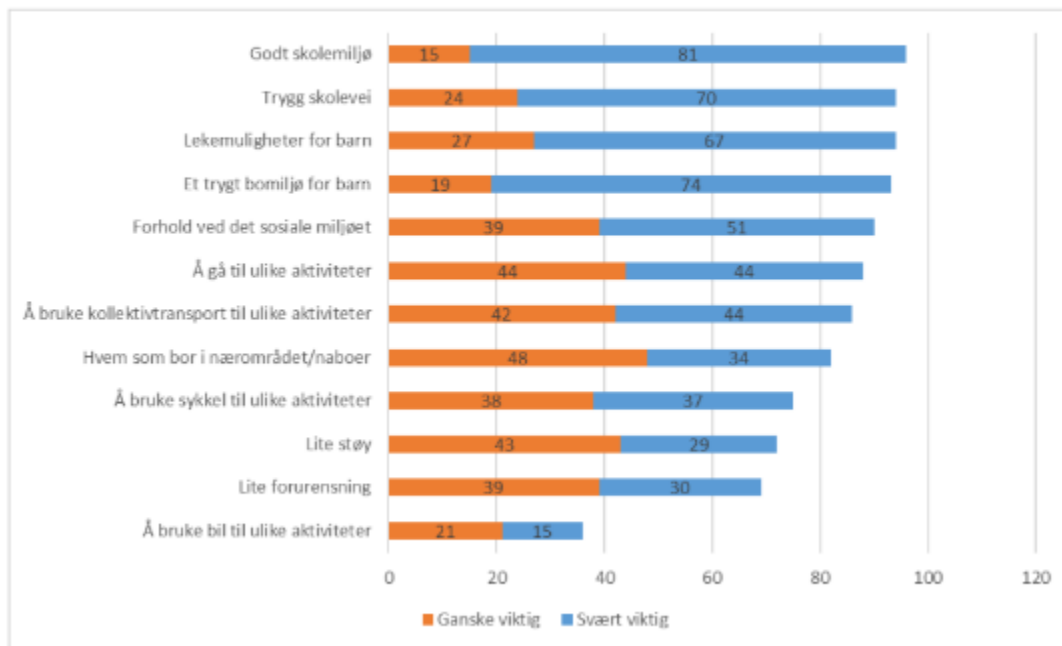
2.2 Skolens rolle som sentral møteplass for barn og unge, og den viktigste grunnen for barnefamilier til å bli værende for eksempel i indre by, vektlegges i svært liten grad i forslagene om å legge ned eller ikke etablere skoler.

I høringsforslaget blir 5 skoler foreslått lagt ned; Maridalen, Sørkedalen, Nordpolen, Møllergata og Trosterud, og Mortensrud, Hoff, Frysja og Furuset skal ikke bygges. Plan- og bygningsetaten har i tidligere høringsuttalelser vært klare på at vi prinsipielt er skeptiske til

nedlegging av nærskoler, og at vi ikke anbefaler løsninger som innebærer dette. Det handler mye om skolens rolle som møteplass i et nærmiljø, noe som også understrekes av at skolene er markert og omtalt som lokale møteplasser i Kommunedelplan for torg og møteplasser.

Flyttemønsterundersøkelsen fra 2018, utført av NIBR på vegne av Plan- og bygningsetaten, viser også at et godt skolemiljø er den viktigste faktoren for å ikke flytte, som ikke er direkte knyttet til leiligheten. Hele 81 % oppgir godt skolemiljø som svært viktig for å ikke flytte fra indre by. Bedre tilgang til skoler og barnehager er også viktig for hvor folk velger å flytte innad i tett by.

Figur 7.2: *Viktig for ikke å ha planer om å flytte fra indre by. Bomiljø og fritid. Andel som svarer ganske eller svært viktig. Prosent*

Høringsutkastet til skolebehovsplanen sier selv om nærskolen: 'Dette innebærer at barn som bor i det samme området skal få gå på samme skole, og at skolen skal være en skole i barnas naturlige nærmiljø'. Dette er en god og presis formulering av hva koblingen mellom en skole og et område bør være for et barn som vokser opp i Oslo. Samtidig følges dette dessverre ikke opp i mange av de foreslåtte omstruktureringene, nedleggelsene og omstruktureringene av barneskoler til ungdomsskoler. Barna i Sørkedalen, Maridalen, Trosterud, Nordpolen, Møllergata, Bjørvika, Majorstua og Hoff vil ikke ha en skole i sitt naturlige nærmiljø, og barna på Trosterud og Nordpolen vil ikke få gå på samme skole som de som bor i det samme miljøet. Vi kan heller ikke se at den store eller middels negative betydningen det å legge ned eller ikke etablere en skole i et område vektet så tungt i avveiningen at man ikke foreslår å gjennomføre en endring.

Skolen er ikke bare stedet man lærer. For mange barn, og særlig i byen, med få gode møteplasser tilrettelagt for barn i skolealder, er det også stedet man møtes for å spille ball, lærer å sykle, gå på skøyter, leker, henger og møter og blir kjent med venner. Vi mener det finnes andre, bedre løsninger enn å avvike nærskoler, som er blant de viktigste møteplassene og stedsbyggerne vi har.

2.3 Lokale innspill må veie tungt når man vurderer konsekvensene av nedlegging eller manglende realisering av planlagte skoler.

Plan- og bygningsetaten har en generell kunnskap om Oslo som helhet, planene og de lokale forholdene i Oslo. Det er samtidig slik at både de berørte skolene, bydelsutvalgene, bydelen administrativt, og lokale lag, frivillighet med mer må lyttes til i de kommende vurderingene av konsekvensene når man foreslår at et område skal miste skolen sin.

2.4 For levekårsutsatte områder skal byutviklingen bidra til å løfte områdene. Å legge ned eller ikke etablere skoler i levekårsutsatte områder fører til det motsatte, og konsekvensene er ikke belyst i noen av høringsdokumentene.

Kommuneplanens samfunnsdel har følgende formulering i byutviklingsstrategien: «Byutvikling i levekårsutsatte områder skal bidra til å løfte områdene.»

Både Nordpolen skole, Møllergata skole, Furuset skole, Trosterud skole og Mortensrud skole ligger i levekårsutsatte områder. Trosterud, Furuset er områder som er del av pågående områdeløft, og på Mortensrud pågår Oslo sør-satsingen med områdeløft Rudshøgda.

Fra Oslo kommunes egne nettsider om områdesatsingene, kan vi lese følgende om skole: «Vi støtter skolene og skoleeier i arbeidet med å utvikle tiltak for å gi barn og unge gode oppvekstsvilkår, og med å sørge for at flere fullfører og består videregående opplæring. Tiltakene skal øke elevens læring, trivsel og mestring. Skolen skal være knutepunktet i nærmiljøet der barn og unge også møter andre oppveksttjenester og deltar i fritidsaktiviteter.»

Dersom skolen ikke ligger i nærmiljøet folk faktisk bor i, vil man ikke klare å utvikle skolen til det knutepunktet som er navet der foreldre møtes, hvor barn kan være utenom skoletid, og der det er mulig å delta på gratis fritidsaktiviteter uten et transportbehov som gjør at du ikke får deltatt. Nærheten til skolen er rett og slett en forutsetning for at skolen skal bli en samlingsplass, og den vil i en del av disse miljøene være uerstattelig.

For å se på eksempelet Trosterud skole: Tveita kan ikke fylle rollen som en skole i Trosterud-barnas nærmiljø, og alt man har etterlyst av aktiviteter man har behov for utenfor skoletid vil ikke la seg gjennomføre med Tveita som nærscole for elever fra Haugerud/Trosterud. Vi ser ikke at en ungdomsskole kan fylle rollen som møteplass for barneskolebarna. Det vil ikke være den skolen de er kjent på, det er ikke der aktiviteter skolen arrangerer på ettermiddag vil skje (skoledisko, internasjonal kveld, sesongavslutninger, osv.). Utearealene, som er den viktigste sambruksfunksjonen for et nærområde ved en skole, vil ikke være tilpasset barnas lek og aktiviteter, og vil være i bruk av ungdommene.

Et annet særlig trekk ved områdeløftene, som Haugerud- Trosterud og Furuset, er at «Fysiske og sosiale tiltak sees i sammenheng.» For flere av områdene har det vært planlagt at det store fysiske tiltaket skal være den nye skolen, med tilhørende funksjoner. Utdanningsetaten

skriver i høringsdokumentene at det må vurderes videre hvordan områdesatsingene blir påvirket av eventuelle endringer i skolestrukturene. Vi mener at man ikke kan foreslå og sende på høring, og iallefall ikke vedta å fjerne skoler i disse områdene, uten å ha vurdert konsekvensene. Det må også fremgå tydelig hva kommunen eventuelt skal gjøre istedenfor, for å kompensere for de tapte skolene. Må kommunen bygge andre anlegg isteden? Vi har forståelse for at mye av kostnadene ved gjennomføring av tiltak i områdeløftområder kommer hos skolesektoren, men når Oslo kommune har valgt å jobbe på denne måten, mener vi dette er et ansvar vi må holde fast ved helt i mål. Vi mener at man må gjøre helhetlige og langsiktige vurderinger knyttet til de forebyggende gevinstene ved disse investeringene, utover skolesektorens budsjetter, og at særlig bydelene må lyttes til i denne sammenhengen.

2.5 Skolebehovsplanen foreslår å ikke bygge 4 skoler som har vært helt sentrale for politisk vedtatte områdereguleringer og planprogram med VPOR, og kommunens innsats i områder med områdeløft.

Både Skøyen områderegulering, Bjørvika områderegulering, Mortensrud planprogram med VPOR og Trosterud planprogram med VPOR har skoler som sentrale elementer i sine planer. For Skøyen, Mortensrud og Trosterud foreslår skolebehovsplanen å ikke realisere skolene, uten å på noen måte ta stilling til hva det betyr for området som helhet. For Bjørvika sin del foreslås skolen bygget som ren ungdomsskole, som betyr at området blir uten barneskole.

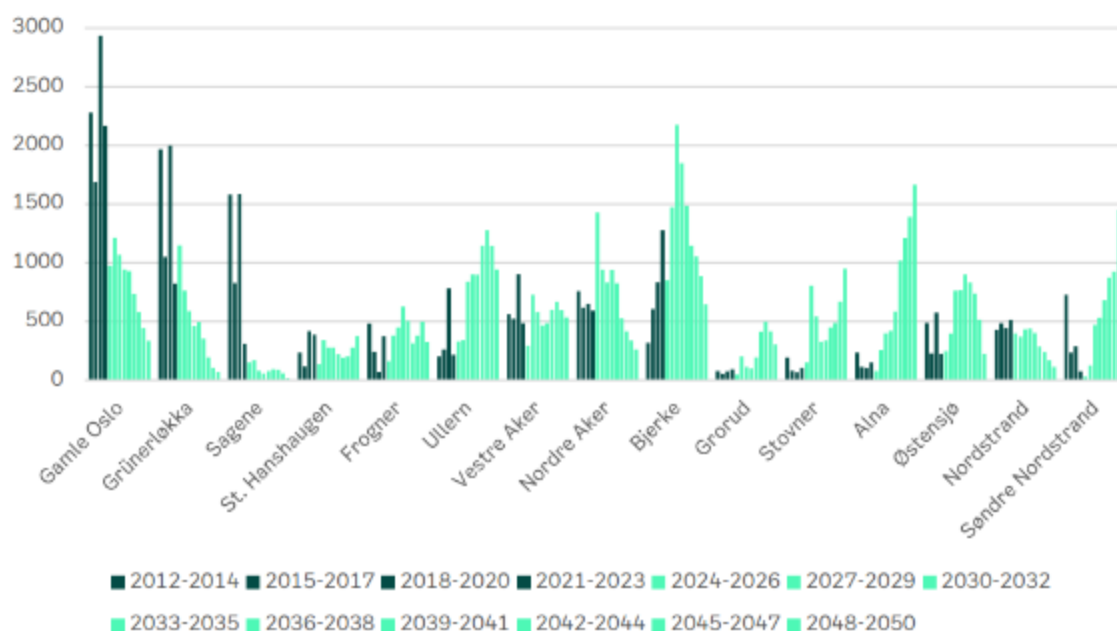
Også på Ensjø og Frysja har kommunen hatt overordnede planer som har snakket om skoleutbygging, og lagt opp til at det kommer skoler. Dette har mye å si for hvem som velger å bosette seg i ulike områder, og også for om et område får de møteplassene, og de tilleggfunksjonene som skolen skal tilby utover å være en læringsarena. Vi har forståelse for at det er krevende for utdanningssektoren å skulle bære mye av den økonomiske belastningen ved å gjennomføre planlagt byutvikling, men mener likevel det må problematiseres mer hva det betyr for en overordnet plan når et helt sentralt element fjernes på denne måten. Med kommunens strategier for sambruk, som også videreføres og forsterkes i den nye samfunnsdelen til kommuneplanen, har disse skolene også skullet være de nye idretts- kultur og frivillighetslokalene i området, og de er etterspurt og etterlengtet av lokalbefolkningen. Det er ikke gitt at en overordnet plan lenger svarer ut kravene i kommuneplanens arealdel, som blant annet sier at felles planlegging skal sørge for å sette av «(...) nødvendig areal til teknisk, sosial (skole, barnehage, sykehjem mv.) blågrønn og kulturell infrastruktur (...)» dersom man ikke etablerer en planlagt skole.

2.6 Oslo har kommunemål som sier at skoler skal etableres tidlig når man utvikler nye byområder. Dette tilsier at vi må leve med overkapasitet i enkelte områder mens de utvikles, og forklarer hvorfor enkelte skoler er halvfulle.

Flere av skolene som foreslås nedlagt, eller fylt opp som en følge av nedleggelse av andre skoler, har behov for ekstra kapasitet for å møte kjente, kommende byutviklingsprosjekter. Mange områder er forsinket i sin utbygging, men Plan- og bygningsetaten har pågående store detaljreguleringer med boliger som vil gi et lokalt skolebehov. Dette gjelder både Bryn, Nydalen, Mortensrud, Haugerud/Trosterud og Hoff.

Vi ser også dette i oversikten over kommende boligbygging fra rapporten «Befolkningsframskrivingen 2024- 2046» fra byrådsavdeling for finans:

Figur 9. Boligbygging i treårsperioder etter bydel. Statistikk 2012-2023, framskrevet 2024-2050.

Her ser vi at vi kan vente stor kommende boligbygging både i Nordre Aker (Nydalen/Fernanda Nissen), Søndre Nordstrand (Mortensrud), Alna (Bryn og Haugerud/Trosterud) og Oslo har flere mål om at skoler (og annen viktig sosial, grønn og teknisk infrastruktur) skal etableres tidlig i utviklingen av et område. I den nye samfunnsdelen med byutviklingsstrategi, vedtatt av bystyret 30.april 2025 formuleres det på følgende måter:

«Tjenestetilbud og infrastruktur skal planlegges tidlig og være nært der folk bor.»

«(...) for at offentlig infrastruktur som veier, vann og avløp, skoler, barnehager, lekeplasser, idrettsanlegg, parker og andre sosiale og kulturelle tilbud etableres så tidlig som mulig ved utvikling av nye boligområder.»

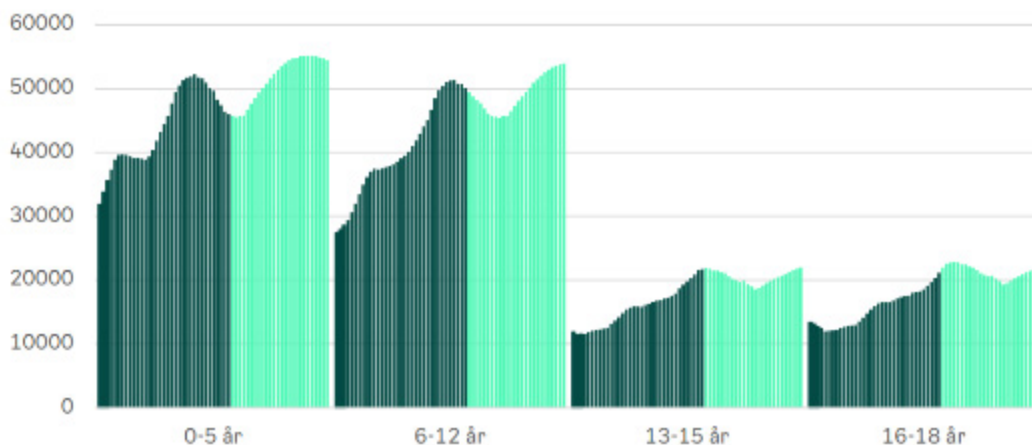
Hvis vi som kommune faktisk skal gjennomføre dette, betyr det at vi må akseptere at vi har en lav oppfylingsgrad i noen områder, til de kommende boligene er oppført. Vi mener det vil

være riktig av Oslo kommune å planlegge for annen bruk av skolelokalene fram til de er fylt opp med skoleelever, og at planleggingen av midlertidig bruk bør skje samtidig som planleggingen av anlegget.

Alternativet er situasjoner slik som i Økern og Løren - området, der skolene i lang tid har vært overfylte. Planlegging og gjennomføring av skoler og annen sosial infrastruktur har kommet etter boligene, og ført til at barnefamilier flytter fra områdene fordi skolene ikke kommer. Også for eksempel i Bjørvika har mange flyttet fra området fordi skolen ikke kommer. Dette gir også en selvforsterkende situasjon, der barnefamilier venter med å flytte inn til det er tilstrekkelig skolekapasitet, og kommunen venter med å bygge skoler til det er mange nok barn.

2.7 Nedgangen i barnetallet er forbigående, og vi må være sikre på at vi har arealer til skoler også når folketallet stiger igjen. En endring i ønsket oppfyltingsgrad vil også påvirke arealsikringsstrategiene våre.

Befolkningsframskrivingene viser at vi er i en periode med synkende fødselstall, som vil forplante seg til barneskolen og senere til ungdomsskolen. Vi vet ikke hvor stor «dipen» i barnetallet blir, eller når den snur, men vi vet at den vil snu, og sannsynligheten tilsier at vi i løpet av en 15 års periode igjen vil ha et høyere skolebehov enn i dag. Når man snakker om at mellomalternativet i befolkningsframskrivingene tilsier at det kan bli 4600 færre elever for en kortere periode, med et lavpunkt for barneskolene rundt 2030- 2035, tilsier dette i snitt 32 elever færre per skole, et fall på under 10% av elevmassen.

Aldersfordelingen blant barn og unge i Oslo: Statistikk 1990-2023 (mørkegrønn), framskrevet 2024- 2050 (lysegrønn)- mellomalternativet. Fra befolkningsframskrivingen 2024-2050, Byrådsavdeling for finans.

Byutviklingssektoren har ansvar for arealsikringen, det vil si at Oslo kommune har de arealene vi trenger til byens langsiktige behov. For enkelte av skolene som foreslås lagt ned i denne planen, er det vanskelig å se at vi har andre aktuelle arealer som kan brukes til skoler, med mindre vi skal ta friområder eller rive eksisterende boligbebyggelse for å lage skoler. Når vi da har skolearealer som vi vet vi vil trenge på sikt igjen, er det vanskelig å se motivasjonen for å avvike skoledriften i disse for en kortere periode. Særlig sett i

sammenheng med hvor spesialiserte skolebyggene i Oslo er, og hvor tid- og ressurskrevende det er å planlegge nye skoler i den tette byen. Når vi jobber med å sikre arealer, er det viktig å ha noe mer arealer enn vi vet at vi vil trenge, ellers ligger det ingen sikring i arealsikringen. Det er også et stort spenn mellom høyalternativet, mellomalternativet og lavalternativet, en usikkerhet som vi blant annet håndterer ved å vite at vi har arealer til kommende kommunale, lovpålagte behov.

Det må tydeliggjøres hvilken oppfyltingsgrad skolene er bygget for, og sammenhengene mellom oppfyltingsgrad og arealsikringsstrategier.

Vi ser også at oppfyltingsgrad omtales annerledes i denne skolebehovsplanen enn i tidligere skolebehovsplaner, og vi vil peke på at den oppfyltingsgraden vi planlegger for også er avgjørende for den arealsikringen vi må ha. Oppfyltingsgraden er også vesentlig for om skolene er fullere enn de faktisk er planlagt for. Slik vi har forstått planleggingen til nå, er skolene planlagt for mellom 80 og 90 % oppfylling etter følgende system:

- Barnetrinn indre by: 80 prosent oppfylling av skolene
- Barnetrinn ytre by: 85 prosent oppfylling av skolene
- Ungdomstrinn indre by: 85 prosent oppfylling av skolene
- Ungdomstrinn ytre by: 90 prosent oppfylling av skolene

(hentet fra høring av skolebehovsplanen 2022-2031, datert 19. mai 2021). I denne planen står det også: «En for høy oppfyltingsgrad vil medføre sterkt press på skolens spesialrom, og kan i ytterste konsekvens føre til at undervisningen i fag som biologi, kjemi, fysikk, kunst og håndverk o.l. må flyttes til ordinære klasserom fordi spesialrommene må bli tatt i bruk til ordinære klasserom. En konsekvens av dette kan være et dårligere pedagogisk tilbud til elevene enn hva Osloskolens mål er.»

I denne høringen står det på side 16 i dokumentet «Behov og tiltak i grunnskolen»: «Oppfyltingsgraden angir andelen av skoleplassene som er i bruk, og er et uttrykk for kapasitetsutnyttelse i skolene. Hver enkelt skole er bygget for å kunne ha fulle klasser og dermed full oppfylling. På områdenivå er det, for å ta høyde for årskullvariasjoner, skolebytter og flytting, lagt opp til en gjennomsnittlig oppfylling på 80–90 prosent i grunnskolen.»

For oss ser det ut som om Utdanningsetaten i denne planen legger opp til en høyere oppfyltingsgrad enn det skolene ble beskrevet som å være planlagt for i den forrige skolebehovsplanen, med konsekvenser for det fysiske læringsmiljøet. En så høy oppfyltingsgrad kan også gi hyppige endringer av inntaksområder, og behov for midlertidige, ofte kostbare, løsninger, som brakker. Dette må også påvirke arealsikringen vår. Med en høyere oppfyltingsgrad har vi ingen innebygd fleksibilitet i anleggene, og da må vi ha arealer hvor det (fortrinnsvis raskt) kan oppføres nye anlegg. Vi anbefaler å heller ha en noe høyere fleksibilitet i de eksisterende anleggene, og følge egne prinsipper om å etablere skoler tidlig, og fylle de midlertidig med annen bruk, til de er fulle. Hvilken oppfyltingsgrad man legger til grunn, er også avgjørende for hvor mange «tomme plasser» vi snakker om i skolen. Snakker vi om tomme plasser ut fra et absolutt maksimaltall, eller utfra det tallet vi har planlagt for å ha dekket, hvor skolene også har spesialrom? Vi mener det er viktig at dette tydeliggjøres før et vedtak av planen, ettersom det også vil påvirke samarbeidet om arealsikring og det

langsiktige behovet. Plan- og bygningsetaten anbefaler at vi legger til grunn den oppfyltingsgraden skolene er bygget for, som også ivaretar behovet for spesialrom og gymfasiliteter.

I skolebehovsplanen framstår det også uklart hvordan spesialavdelinger og mottaksklasser regnes med i oppfyltingsgraden. Kommer disse i tillegg, eller inngår de i beregnet oppfylling? Og kan man erstatte «vanlige elevplasser» én til én med spesialplasser, eller trenger disse klassene mer arealer? Dette er særlig relevant fordi det ved flere skoler kan framstå som en god løsning å etablere én eller flere spesialavdelinger for å få en effektiv utnyttelse av bygningsmassen, og vi understreker igjen behovet for å se alle skoletypene i sammenheng.

2.8 20-årsperspektivet er nedprioritert, og det foreslås ikke nye tiltak i områder med langvarig høy oppfyltingsgrad. Vi mener dette er tidspunktet for å jobbe fram en robust og permanent skolestruktur, som også inkluderer spesialavdelinger, spesialskoler, videregående og voksenopplæring.

Denne planen løper til lenge etter at skolebehovet har begynt å gå oppover igjen, og i enkelte områder av byen er det allerede nå behov for å se på løsninger som kan sørge for at disse områdene lokalt har tilstrekkelig kapasitet framover. I flere områder, som Ullern (Hoff) og Nordre Aker (Frysja) foreslås det tiltak som tar oss lenger vekk fra å ha tilstrekkelig kapasitet på sikt. Vi mener at planen har et ensidig fokus på å redusere investeringer og driftskostnader, og ikke på samme måte ser på tiltak det vil være behov for, for å dekke kommende skolebehov. Det er erfaringsmessig dyrt å være sent ute med å anskaffe tomter, forsere planleggings- og byggeprosesser og etablere midlertidig kapasitet. God planlegging kan også redusere kostnader.

Vi er klar over at det kommende skolebehovet ikke fordeler seg jevnt i byen, og at det er områder der det for en lengre periode er et fall i elevtallet. Vi er også enige i at man skal bruke denne pausen i veksten i barnetallet til å se grundig på de tiltakene vi har gjennomført, og som vi jobber med, og se om det er mulig å løse enkelte behov på enklere, billigere og mer robuste måter. Samtidig mener vi det er vesentlig å ikke legge ned skoler før vi er sikre på at det ikke finnes andre måter å håndtere en midlertidig synkende barnebefolkning på. Oslo kommune har hatt en jevn vekst i elevtallet fra 1990, med en periode fra rundt år 2005 hvor det har vært bygget mange nye skoler, og mange eksisterende skoler har blitt utvidet. Enkelte av de valgene som har blitt gjort i denne perioden har vært preget av hastverk, og det er viktig å nå vurdere hvilke av de pågående utvidelsene og nye skolene vi skal gå videre med. Vi mener også vi må se på om de planlagte tiltakene kan gjennomføres på billigere måter framfor å avlyses totalt.

Samtidig har vi ikke dårlig tid på samme måte som vi har hatt de siste 15 årene. Det er ikke nå slik at det står elever uten skoleplass om 2,5 år, og vi må bruke den tiden til å være sikre på at vi gjør de riktige grepene. Grepene vi gjør nå må ikke forsterke konsekvensene av dårlige avgjørelser fra pressårene, men heller rydde opp, og etablere grunnlaget for en god, robust og varig skolestruktur for Oslo framover.

Samtidig som det er områder som gjennomgående har en oppfyltingsgrad på mellom 60 og 70 prosent, og hvor det absolutt bør utredes om det er grep vi kan gjøre for å bruke mer av bygningsmassen, er det også områder hvor skolene gjennomgående har en oppfyltingsgrad på over 90%, og hvor befolkningsframskrivingene ikke viser et fall i den framtidige befolkningen. Det er få av disse områdene hvor det foreslås nye tiltak, og vi mener det allerede nå må startes å søke etter nye tiltak. Det tar tid å finne egnede plasseringer, planlegge og oppføre et anlegg. Dette gjelder særlig Nordstrand i tillegg til Bjerke, hvor det allerede er et arbeid i gang for å finne egnede skoletomter.

Mange av skolene som har en lav oppfyltingsgrad, har en beliggenhet som gjør at de i liten grad kan avlaste andre skoler, eller bli avlastet av andre skoler, uten å gi en svært lang skolevei eller gjøre at vi får nærområder som ikke lenger har skoler. Dette gjelder for eksempel på Nordstrand, der skolene på Nordstandsplatået gjennomgående har svært høy oppfyltingsgrad og midlertidige paviljonger, mens Nedre Bekkelaget har ca 50% oppfyltingsgrad.

Skolebehovsplanen som er på høring nå foreslår ikke løsninger på det store behovet for spesialavdelinger, noe som kan være en svært god måte å benytte kapasitet i skoleanleggene uten å måtte legge ned lokalskoler. Vi mener det er vesentlig at man ser samlet på behovet for grunnskoler, spesialavdelinger, spesialskoler, mottaksklasser, voksenopplæring, avlastningsskoler under oppussing og videregående skoler, for å se hvordan skolesektoren selv kan fylle opp anleggene sine godt. Dersom det er skoler hvor det er ledig kapasitet etter dette, bør disse arealene fylles med andre funksjoner, og både kommunale og ikke-kommunale bør vurderes. Fleksibiliteten kommunen har behov for når elevtallet på de ulike skoletypene svinger, bør ligge i leie av lokaler til for eksempel voksenopplæring, ikke i stenging og gjenåpning av grunnskoler. Voksenopplæring (og andre funksjoner) kan samlokaliseres med grunnskoler i perioder med lave elevtall, og kan flyttes til innleide lokaler i perioder med høyere elevtall.

Til enhver tid er omtrent 4% av skolene i Oslo under rehabilitering. Man bør se på en langsiktig plan for å bruke ledig plass i permanente skolebygg til skoler som renoveres, jevnt fordelt over byen, slik at man unngår brakker og bussing med lange avstander.

2.9 Vi må se etter flere måter å bruke hele skoleanleggene, og bygge våre framtidige kommunale anlegg fleksibelt. Vi bør også finne måter å planlegge og endre skoler på som i større grad tar utgangspunkt i det som finnes, og ta godt vare på den bygningsmassen vi har.

Oslo kommune har i lengre tid optimalisert hardt for å lage flere skoleplasser, på bekostning av uteoppholdsarealer, bevaring, grønne kvaliteter og klima. Dette har også vært en kostbar måte å etablere ekstra skolekapasitet, i og med at vi har revet gamle og bygget nye skolebygg også i situasjoner der vi hadde eksisterende, velfungerende bygg. Vi ser at det er rester av den kostbare måten å planlegge og bygge på både i denne planen og i diskusjoner om kommende prosjekter. Dette innebærer at man tenker nye bygg, framfor å ta utgangspunkt i det som allerede er. Vi tror det på mange steder vil være mulig å bruke

mindre ressurser, både økonomisk og materialmessig, gjennom å se nytt på hvordan vi lager nye skoler, og ikke bare på om vi bør lage nye skoler.

Vi mener også det er vesentlig å i større grad løpende ta vare på det vi har, og jobbe for å løpende gjøre små forbedringer og verdibevarende vedlikehold, samtidig som vi tar vare på særpreget de forskjellige skolene fra forskjellige tidsperioder har. Vi erfarer nå at vi lager nye eller nyrenoverte skoleanlegg, og så sliter vi dem helt ut, for så å enten rive og lage et nytt, eller totalrenovere. Det er stort potensiale for å se på mer sirkulære måter å bruke anleggene våre, med stort fokus på kontinuerlig vedlikehold og forvaltning, som Utdanningsetaten også poengterer på side 7 i høringsutkastet.

Vi har også svært detaljerte og spesialiserte skoleanlegg, tydeliggjort gjennom de mange kravene kommunen stiller blant annet gjennom standard kravspesifikasjon til skoler. Dette gjør det ressurs- og arbeidskrevende å endre typen kommunal bruk, og setter også høye forventninger til hvordan et anlegg skal endres når det skal renoveres. Med de endringene vi ser i hvilke anlegg kommunen har behov for, bør vi vurdere om en større del av bygningsmassen vi bygger kan være mer generell, for å lettere kunne tilpasses ulike kommunale behov uten omfattende og dyre renoveringer og ombygginger. Vi tror også kommunen med fordel kan se på om enklere løsninger kan være like gode som teknisk mer avanserte, for eksempel når det gjelder ventilasjon. Slik vi forstår det er ventilasjonsanleggene ofte en stor bidragsyter til behovet for rehabilitering. Ved å finne lavteknologiske løsninger, som er mindre kostbare i drift og krever mindre bygningsmateriale kan man kanskje få mer varige løsninger, som er mindre utsatt for brukerfeil. Her foregår det mye utvikling og innovasjon som også Oslo kommune bør se hvordan vi kan dra nytte av.

2.10 Når kapasitet i anleggene vurderes er det kun den bygningsmessige kapasiteten som er vurdert, og ikke kapasiteten i skolens uteoppholdsarealer. Mange skoler i Oslo har små utearealer, som ikke kan tilby elevene det de trenger til lek, rekreasjon og aktivitet.

Gjennomgående vil omstruktureringene gjennom nedleggelser av skoler sentralt i Oslo føre til at elevene både på skolene som blir lagt ned, og på skolene som skal motta dem får vesentlig mindre uteoppholdsarealer per elev. Oslo kommune har sentrumsskoler med uteoppholdsarealer ned i 3 – 6 m² per elev (Majorstua, Ila, Fernanda Nissen), og både Ila og Fernanda Nissen foreslås fylt helt opp som en konsekvens av nedleggelsen av Møllergata og Nordpolen. Denne konsekvensen kan vi ikke se at vurderes under fysisk anlegg, eller omtales noe sted i dokumentet.

Oslo er en by under fortetting, og en av kommunens viktigste oppgaver i planleggingen av en tettere by, er å sikre at skolene har store og varierte nok utearealer for barn og unge. Utearealer er felles for elevene gjennom skoledagen, og kan brukes av allmenheten på kveldstid og i helgene, uavhengig av sosioøkonomisk situasjon. Tilgangen er gratis og krever ikke medlemskap. Skolens utearealer er derfor en lokal møteplass for nærmiljøet, som kan utvikle både folkehelsen og det sosiale fellesskapet i et område.

Skolens utearealer har med andre ord et viktig og bredt bruksområde. I store nok og godt tilrettelagte utearealer klarer vi å ta vare på naturkvalitetene, og vi får et godt utgangspunkt for å skape de beste uterommene for barn og unge. Utearealene skal romme

naturopplevelser og aktiviteter for barn i alle aldersgrupper, og ha utfordringer for barn med ulike ferdigheter og behov. Flere studier viser også at utendørs lek fremmer barns fysiske og kognitive læring. Derfor er lekearealene utendørs også en integrert del av barnas utvikling.

Vi mener konsekvensene for skolens uteoppholdsarealer må vurderes når vi nå ser på hvilke skoleanlegg som skal beholdes og videreutvikles og en ny skolestruktur. I byrådsrklæringen og budsjett 2025 snakker byrådet om et grønt skolegårdsloft. Vi mener det må sees i sammenheng med de skolene i Oslo som virkelig har små uteoppholdsarealer, og det grønne skolegårdsloftet må vurderes som et nødvendig tiltak ved høyere oppfylling av enkelte av skolene. Samtidig fraråder vi å fylle opp for eksempel Fernanda Nissen fullt ut før det er et lokalt behov for det.

Vi vil også gjøre oppmerksom på innsigelsen Oslo kommune fikk i behandlingen av Den tysknorske skoles nye skoleanlegg på Myraløkka. Der ble skolen foreslått med under 8 m² uteoppholdsarealer per elev, og fikk innsigelse fra Statsforvalteren på for lite uteoppholdsarealer. Statsforvalteren har også fremmet innsigelse til skolegård på 19 m² uteareal per elev for en skole i Stavanger, og ber Oslo kommune gjøre seg kjent med vurderingene fra den avgjørelsen. Dette bekrefter at vi bør jobbe for at alle elever bør ha 8 m² uteoppholdsareal per elev som et absolutt minimum.

2.11 Skolebehovsplanen inneholder uklarheter og feilopplysninger som må korrigeres.

Vi har tidligere skrevet om at det kan framstå noe uklart hva som er ønsket oppfyllingsgrad, og dette må tydeliggjøres. Det varierer om skoler blir oppgitt med permanent antall godkjente klassetrinn, om brakker er medregnet i kapasiteten, og om det oppgitte maks-elevtallet er det samme som det som er godkjent hos Plan- og bygningsetaten. Tallene oppgitt på skolenes hjemmesider er i enkelte tilfeller høyere enn de som oppgis som makstall i denne planen. Dette gjelder for eksempel Ekeberg, som oppgis som en B5, selv om det kun er B4 som er permanent godkjent. Samtidig oppgis Bekkelaget som en B3, selv om den i praksis er en B4, og har en parallell i midlertidig godkjente bakker. Ideelt bør begge tallene oppgis, med en tydelighet rundt hva som er permanent kapasitet, og hva som er dagens situasjon. For mer tydelighet, bør det oppgis om spesialavdelinger og mottaksklasser er regnet med i dagens elevtall og i maks kapasitet, samt antall elever per klasse, da det varierer hvor mange elever det er plass til i klasserom, særlig mellom eldre og nye skoler.

Skolene som er valgt ut og foreslått nedlagt følger ikke i sin helhet Utdanningsetatens egne kriterier, og det kan være vanskelig å forstå konsekvensvurderingene i tabellene.

Vi savner også en oversikt over tilstanden til de ulike skolebyggene. Det er mange skoler som det i lengre tid har vært snakk om at har behov for totalrehabilitering, men som det nå konkluderes med at kan vente. Vi viser til situasjonen med Lambertseter skole, der det nå er en pågående planprosess parallelt med et akutt behov for tiltak for å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø. Dette gir ikke reelt rom for planprosessen, og de vurderingene og avveiningene som skal gjøres som del av denne, ettersom hastverket med å komme i gang med byggeprosessen blir så stort.

Det framstilles som om større fagmiljøer konsekvent er positivt, uten at dette dokumenteres nærmere.

I vurderingene av skolene vektes større fagmiljøer alltid positivt. Dette gjøres uten at det tydeliggjøres hva som er en ideell størrelse på et fagmiljø, og uten å skille på å gå fra små til store fagmiljøer versus å gå fra store til større fagmiljøer. Dette er ikke vårt kompetanseområde, men vektes mot hensyn i byutviklingen, og det er derfor viktig å forstå vektingen. Dette ser for oss ut til å kun handle om lærernes fagmiljøer, og ikke elevenes læringsmiljøer. I høringsutkastet står det blant annet: Større barne- og ungdomsskoler gir større fagmiljø og elevmiljø som kan gi et godt grunnlag for bedre ressursutnyttelse, profesjonsfelleskap, læringsmiljø og trivsel.

Når det gjelder skolestørrelse, og elevenes læringsmiljø og læringsutbytte viser Utdanningsetaten til rapporten «Skolestørrelser og sammenhenger med elevenes trivsel og læring» fra 2022 av Nordahl et al.

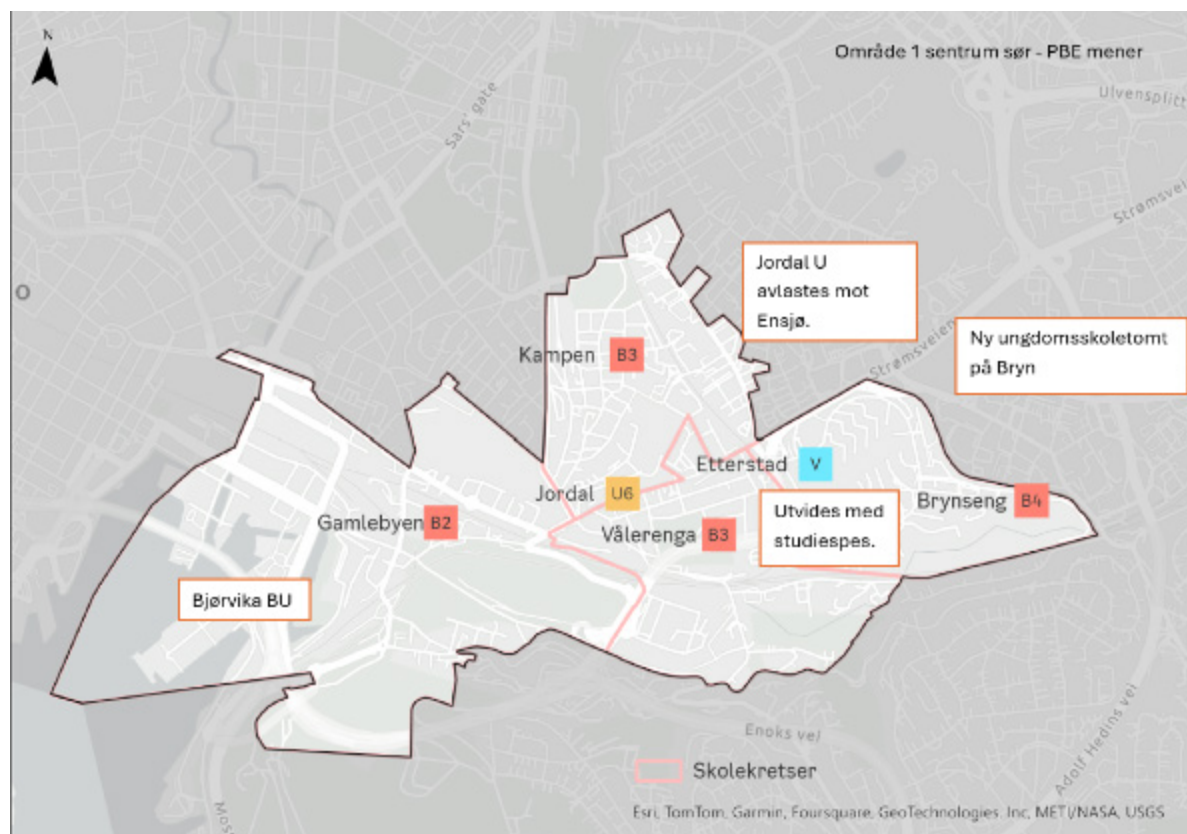
Fra rapportens oppsummering kan vi lese følgende: *«De ulike studiene peker her i litt ulike retninger, men det kan se ut til at et slikt punkt for ideell skolestørrelse ligger på mellom 500 – 700 elever for barneskoler. Samtidig er det viktig å understreke at de skolefaglige prestasjonene statistisk sett bare vil synke marginalt om skolene er større eller mindre enn dette.»*

Denne rapporten tar ikke konkret for seg fagmiljøer, men elevenes læringsutbytte. Den argumenterer heller ikke for at større skoler gir bedre læringsutbytte. Vi kan derfor ikke se at skolebehovsplanen dokumenterer hva som legges til grunn for å si at det å lage større fagmiljøer er positivt. Dette er ikke innenfor vårt fagområde, men når det brukes som argument for å lage færre, større skoler, er det vesentlig å forstå begrunnelsen for å kunne avveie mot de positive konsekvensene ved å ha hyppigere skoler, som i større grad kan være skoler i sitt nærmiljø, og gi kortere skolevei med mindre bilkjøring med mer. Vi ønsker derfor en større forståelse for vektingen av dette kriteriet.

3 Geografisk del

3.1 Område 1 Sentrum sør

3.1.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Barnetrinnet:

Mot slutten av perioden øker elevtallet på barnetrinnet til over 80% oppfylling, uten at behovsplanen har forslag til tiltak eller arealreserve. I tillegg er det ventet boligbygging i område 2 (Bryn) og område 13 (Grønlikaia) som mest sannsynlig vil sogne til barneskoler i område 1. Oppfyltingsgraden på barnetrinnet er i dag høy for 3 av de 4 skolene i området. Kampen og Vålerenga har oppfyltingsgrad over 80%, og for å redusere risikoen for akutte, midlertidige tiltak, bør man se behov og kapasitet i sammenheng med Ensjø i område 2.

Brynseng har i dag lav oppfylling, men ledige lokaler brukes som avlastning for skoler som rehabiliteres. Med den planlagte boligutbyggingen på Bryn, vil det sannsynligvis være behov for 1-2 nye klasserekker på barnetrinnet. For å ha en skole til disse elevene, er det en forutsetning at Brynseng ikke er fylt opp. Vi anbefaler derfor en annen løsning for dette området, se avsnittet om ungdomstrinnet. Som vi skriver innledningsvis, vil tidlig etablering av skoler i byutviklingen gjøre at vi i perioder har noen skoler som ikke er fylt opp ennå. Samtidig kan restkapasiteten fortsatt brukes til å avlaste skoler som rehabiliteres fram til skolen er fylt opp. Det er flere skoler i øst som har behov for rehabilitering.

Ungdomstrinnet:

Jordal skole har hatt svært høy oppfylling i lang tid, og det er positivt at kapasiteten på ungdomstrinnet økes, slik at Jordal kan få en mer normal situasjon. Når Gamlebyen går til ungdomstrinnet i Bjørvika, vil Jordal fortsatt ha høy oppfyltingsgrad, og derfor bør man se på muligheter for avlastning mot Ensjø i område 2.

Opprettelse av ungdomstrinn på Brynseng skole har flere klare fordeler for elevene fra Bryn og Brynseng barneskoler, sammenlignet med i dag, hvor de går til Fyrstikkalléen på Helsefyr. Forslaget gir elevene ungdomsskolen nærmere eget nabolag, og skoleveien blir betydelig bedre, med færre barrierer. Samtidig ser vi at det vil være behov for mer kapasitet på barnetrinnet ved utbygging av Bryn. Brynseng kan derfor ha ungdomstrinn i en periode, men vi anbefaler at man ser etter en ny skoletomt for ungdomstrinnet i Bryn-området, for barnetrinnene på Bryn og Brynseng. Se også vår kommentar til område 2.

Brynseng har små uteoppholdsarealer, og dette blir en enda større utfordring når man skal tilrettelegge for et større aldersspenn enn i dag. Dersom Brynseng skole omstruktureres til barne- og ungdomsskole for en periode, er det helt avgjørende at det regulerte, men ikke opparbeidede arealet i skråningen innlemmes, og at uteoppholdsarealene får et generelt kvalitetsløft.

Ny ungdomsskole U8 i Bjørvika avhjelper først og fremst behovet på Nordstrandsplatået, og innebærer at elever fra Ekeberg får ungdomsskole langt fra sitt nabolag, i strid med målet om nærhetsbyen. Forslaget innebærer dessuten lengre skolevei med store høydeforskjeller, og sannsynligvis vil kun et fåtall av elevene gå eller sykle til skolen. Flere vil ta kollektivt og bli kjørt, og fra Ekeberg skolekrets vil det være snakk om ca 300 elever. Vi er bekymret for kapasiteten på kollektivtilbudet, og om det er mulighet for økning av tilbudet og kapasitet på veinettet, særlig Valhallveien og Konows gate. For elever fra Nedre Bekkelaget skole blir skoleveien lenger, men enklere med kollektiv. Det er også bedre mulighet for sykkel, men langs Mosseveien som er svært trafikkert. Kapasitet på kollektivnettet og økning i bilbruk som følge av forslaget er ikke vurdert, og det er ikke sannsynliggjort at det faktisk er kapasitet til en slik økning av reisende mellom disse områdene. Forslaget vil gi en krevende skolevei for mange av ungdommene.

Vi anbefaler på det sterkeste at man søker å løse behovet for ungdomsskolekapasitet lokalt på Nordstrandsplatået. Se innspill til område 13 Nordstrand.

Skolebehovsplanen konkluderer med at området har overkapasitet på barneskoletrinnet i planperioden, men vi mener dette i så fall kun gjelder bygningsmassen, ikke uteoppholdsarealene. Skolene i sentrum sør har generelt små uteoppholdsarealer, og overkapasitet i bygningsmassen må ses i sammenheng med uteoppholdsarealene.

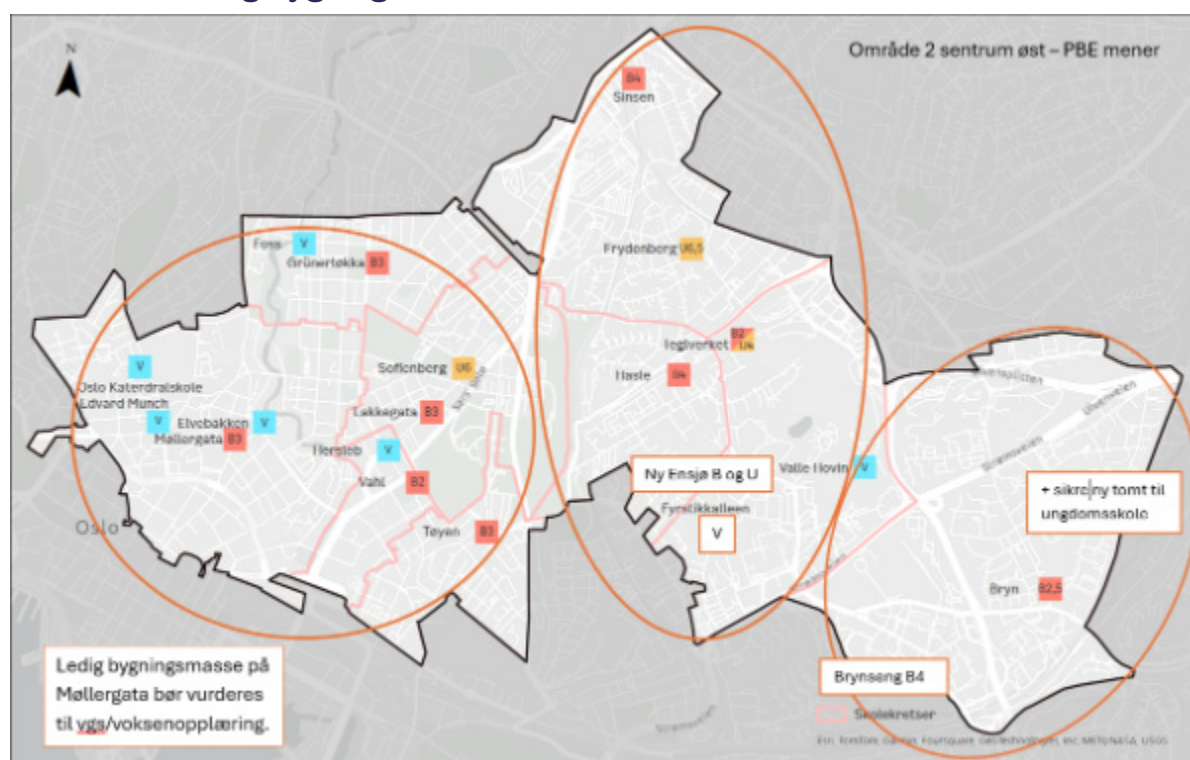
Bjørvika:

Fjordbyen trenger en barneskole for å ha et komplett tilbud av offentlig infrastruktur, tilrettelegge for nærhetsbyen og bygge nabolag. Skolen har vært forutsatt på denne plasseringen helt fra arbeidet med Bjørvikaplanen, og det har hele tiden vært forutsatt at skolen skal ha barnetrinn. Å ikke etablere barneskole i Bjørvika vil gjøre Fjordbyen og sentrum sør mindre attraktivt for barnefamilier. Sett i sammenheng med forslaget om nedleggelse av Møllergata (sentrum nord) og omstrukturering av Majorstua skole (sentrum vest), flyttes mange barneskoleplasser ut av sentrum, noe som har negative konsekvenser for utviklingen av sentrum som en variert og barnevennlig del av byen, se også kap.2.2 i

fellesdelen. Ved utbygging av Grønlikaia vil det være behov for mer barneskolekapasitet i området, og dette må løses med skolen i Bjørvika. Det blir ikke lettere å finne tomt til ungdomsskolekapasitet på Nordstrandsplatået om 5-10 år enn i dag, når skolen i Bjørvika må brukes til barnetrinn, og derfor anbefaler vi at dette arbeidet starter så snart som mulig.

3.2 Område 2 Sentrum øst

3.2.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Område 2 sentrum øst består av tre del-områder som henger dårlig sammen på grunn av geografiske barrierer: Møllergata, Grünerløkka, Lakkegata, Sofienberg, Vahl og Tøyen (område 2A) på den ene siden, og Sinsen, Hasle, Frydenberg, Teglvirket, Fyrstikkalléen på den andre (område 2B). Bryn og Brynseng er det tredje delområdet (område 2C), hvor sistnevnte skole er en del av område 1 i høringsforslaget. Barrierer gjør at Brynseng skole i PBEs uttalelse vurderes samlet som en del av Bryn-området. **PBE mener det er vanskelig å flytte elever på tvers av disse tre delområdene på grunn av barrierer, og har derfor**

valgt å vurdere områdene separat. Områdene i høringsdokumentet stemmer ikke overens med områdene i vedlegget 'Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo', noe som gjør det vanskelig å vurdere kapasitet og oppfyltingsgrad.

Område 2A: Møllergata, Grünerløkka, Lakkegata, Sofienberg, Vahl og Tøyen

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B14	62,5%	-B3	B11	Oppfyltingsgraden vil samlet ligge godt over 70 % i ny situasjon
Ungdomsskole	U6	79 %	Ingen	U6	

Forslag til ny skolebehovsplan beskriver område sentrum øst med overkapasitet på barnetrinnet, og foreslår derfor å avvikle Møllergata skole. Hovedgrunnene til avviklingen er begrunnet både i lavt elevtall ved skolen, men også i at skolen har behov for rehabilitering.

Møllergata skole er veldig viktig for nærmiljøet, og for at barnefamilier velger å bli boende i Oslo sentrum. Plan- og bygningsetaten mener Møllergata må videreføres som barneskole, og tom bygningsmasse må fylles med andre funksjoner.

Som følge av at det ikke er like høy barnetetthet i bykjernen, har Møllergata skole et stort inntaksområde, og ligger sentrert i midten av dette inntaksområdet. Plan- og bygningsetaten er uenig i Utdanningsetatens vurdering av Møllergata skoles rolle i nærmiljøet, og mener det er en stor negativ effekt hvis skolen forsvinner. Vi vil da få et stort område sentralt i byen uten en skole, som skaper nabolaget. Møllergata skole er med på å løfte området, ved at barn er til stede og bruker både skolen og Kristparken utenom skoletid. Barn har disse områdene som en naturlig del av sitt nærmiljø. Uten barneskole på Møllergata, vil sannsynligvis færre barnefamilier bosette seg her, og området vil få en annen karakter og bli mindre barnevennlig.

Vi viser til den generelle delen av uttalelsen, med resultater fra flyttemønsterundersøkelsen, som understreker skolens betydning for at barnefamilier velger å bli boende i tett by.

For at Oslo sentrum skal være et sted hvor barnefamilier kan bosette seg, må det tilbys barneskole i sentrum. Flyttemønsterundersøkelsen viser hvor viktig nærskole er for at barnefamilier skal bli boende. Skolen er den naturlige møteplassen for barn og familier også utenom skoletiden, og helt vesentlig for at det nettverket som man er avhengige av for et velfungerende nabolag for barn og unge blir dannet. Sentrum er også et levikårsutsatt område, og da blir skolen ekstra viktig, se også den generelle delen, avsnitt 2.4.

Vi mener kommunen som helhet må vurdere hvordan vi kan fylle Møllergata skole med flere funksjoner, ikke avvikle barneskolefunksjonen. Det er behov for mer spesialavdelingsplasser sentralt i byen, og Møllergata skole bør vurderes brukt til dette formålet. Andre muligheter

kan være å bruke deler av anlegget til voksenopplæring eller som erstatning for andre skoler som rehabiliteres. Denne bruken kan fint kombineres med barneskole. Møllergata skole brukes til **svømmeundervisning for tilliggende skoler**, og det er i tillegg svømmeundervisning der på ettermiddag og kveldstid. Utdanningsetaten skriver i sin vurdering at en avvikling av Møllergata skole vil gi betydelige besparelser i rehabiliterings- og driftskostnader. Plan- og bygningsetaten vil påpeke at rehabiliteringsbehovet ikke forsvinner, men at **kostnaden flytter seg til et annet av kommunens budsjetter**. Plan- og bygningsetaten mener Møllergata skole, som en vernet og historisk viktig skole i Oslo, må fortsette å brukes som skole. Møllergata er Norges eldste byfolkeskole, og har dermed en unik vernesituasjon knyttet til eksisterende bruk.

Plan- og bygningsetaten mener det må gjøres en samlet vurdering av Møllergata skole og Rostedsgate 22, for å finne en god samlet bruk, som inkluderer barneskole. Møllergata er fredet, og har stor skolehistorisk verdi som barneskole.

I det videre arbeidet med skolebehovsplanen, bør man se på muligheter for å bruke ledig kapasitet til andre kommunale formål, som fint kan kombineres med barneskole. Det kan både være spesialavdelinger, voksenopplæring, mottaksklasser, kultur og bydelsfunksjoner. En mulighet kan for eksempel være å legge voksenopplæring som holder til i Rostedgate 22 til lokaler på Møllergata skole, og bruke Rostedgate 22 til lokaler for Elvebakken vgs. Flere av de videregående skolene i sentrum, inkludert Elvebakken, har behov for å leie lokaler i dag. Skolebehovsplanen viser også til kommende større behov for voksenopplæring. Møllergata skole er fredet, og er særlig viktig som Oslos første moderne allmueskole. Fredingen begrunnes både med kulturhistorisk og skolehistorisk verdi. Fra fredningsvedtaket siterer vi *“Formålet er at videre bruk som skole skal forenes med en autentisk opplevelse av en historisk bygning med en rik bygningshistorie.”* Dette understreker viktigheten av å bevare historiske bygninger med sin tiltenkte bruk, i dette tilfellet grunnskole. Plan- og bygningsetaten mener det må gjøres en vurdering av hvordan de to anleggene samlet sett kan brukes best mulig, på en måte som også ivaretar fredningen av Møllergata. Spesialavdeling, videregående, og voksenopplæring må sees på i kombinasjon med barnetrinn på Møllergata skole.

Plan- og bygningsetaten er skeptiske til å fylle opp Ila skole maksimalt fordi skolen har små uteoppholdsarealer, med 4 m² per elev ved full skole.

Elever foreslås flyttet fra Møllergata til Ila og Lakkegata skole. Til tross for at tabellen viser at det er lav fyllingsgrad ved Ila skole, på 65%, gjelder ikke dette for skolens utearealer, som allerede i dag er trange. I tillegg er naboskolen Bolteløkka en oppfyllingsgrad på 93%. Med den geografiske tilknytningen vil det være lurt å kunne bruke Ila skole som en buffer for Bolteløkka som har for lite ekstra kapasitet. Det vil være situasjoner hvor også sentrumsskolene er fulle, som gjennom de siste 10 årene, men med så små uteoppholdsarealer bør disse skolene kun være fulle i pressituasjoner.

Det vil bli lang skolevei for flere elever, i strid med føringer om at daglige gjøremål skal ligge tett på der folk bor.

Plan- og bygningsetaten er uenige i at trafikksituasjon blir den samme for elevene dersom man legger ned Møllergata. Dette betyr både at en rekke av barna får lenger å gå, men også at det å følge og hente barna på skolen blir en mye større utfordring, og vil kunne føre til økt bilbruk. Barn i sentrum er vant til å ferdes i trafikkerte bysituasjoner, men det er stor

forskjell på å ha en lang og en kort skolevei, og flere vil trolig måtte krysse mer trafikkerte veier.

Område 2B: Sinsen, Hasle, Frydenberg, Teglverket, Fyrstikkalléen

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B10	85%	+B2	B12	
Ungdomsskole	U15	96 %	-U2,5	U12,5	Refstad i område 8 går ikke lenger til Frydenberg i ny situasjon.

Ensjø har gått gjennom en transformasjon og hatt en stor vekst med primært flere boliger. Vi mener Ensjø trenger en barneskole for å møte behovet for møteplass i nærmiljøet. En barneskole på Ensjø vil både dekke et viktig behov for møteplass for eksisterende og fremtidige barn i området, og også fungere som en viktig markør for stedsidentitet i et område under stor endring.

Alle skolene som må ses i sammenheng med ny barneskole på Ensjø har høyere oppfyltingsgrad enn de er planlagt for, gitt tidligere informasjon om oppfyltingsgrad. Ny barneskole i dette området kan også avlaste Kampen. Vi foreslår å se videre på løsninger som øker kapasiteten i området. Ensjø ligger dessuten godt til for å avlaste naboområder. Mer kapasitet på ungdomstrinnet kan ta imot elever fra ny barneskole på Ulven i område 8, og avlaste Jordal i område 1, som fortsatt vil ha svært høy oppfyltingsgrad. Vi mener derfor at det vil være behov for både den planlagte barneskolen og den planlagte ungdomsskolen, for å dekke kjent, kommende behov.

PBE støtter forslaget om å omstrukturere F21 til en ren videregående.

Område 2C: Bryn og Brynseng

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B6,5	57%	-B2	B4,5	
Ungdomsskole	Ingen		+U4	U4	

Vi viser til det vi har skrevet om barne- og ungdomsskole i område 1. Fremfor å tilrettelegge for +B0,5 (fra B2,5 til B3) ved å rive deler av Bryn skole, og bygge nytt, samt en nedskalering av Brynseng som barneskole (gir samlet B5 i Brynsområdet) foreslår PBE å bruke Brynseng skole som en B3/4 og beholde Bryn skole som en B2,5, noe som gir en samlet

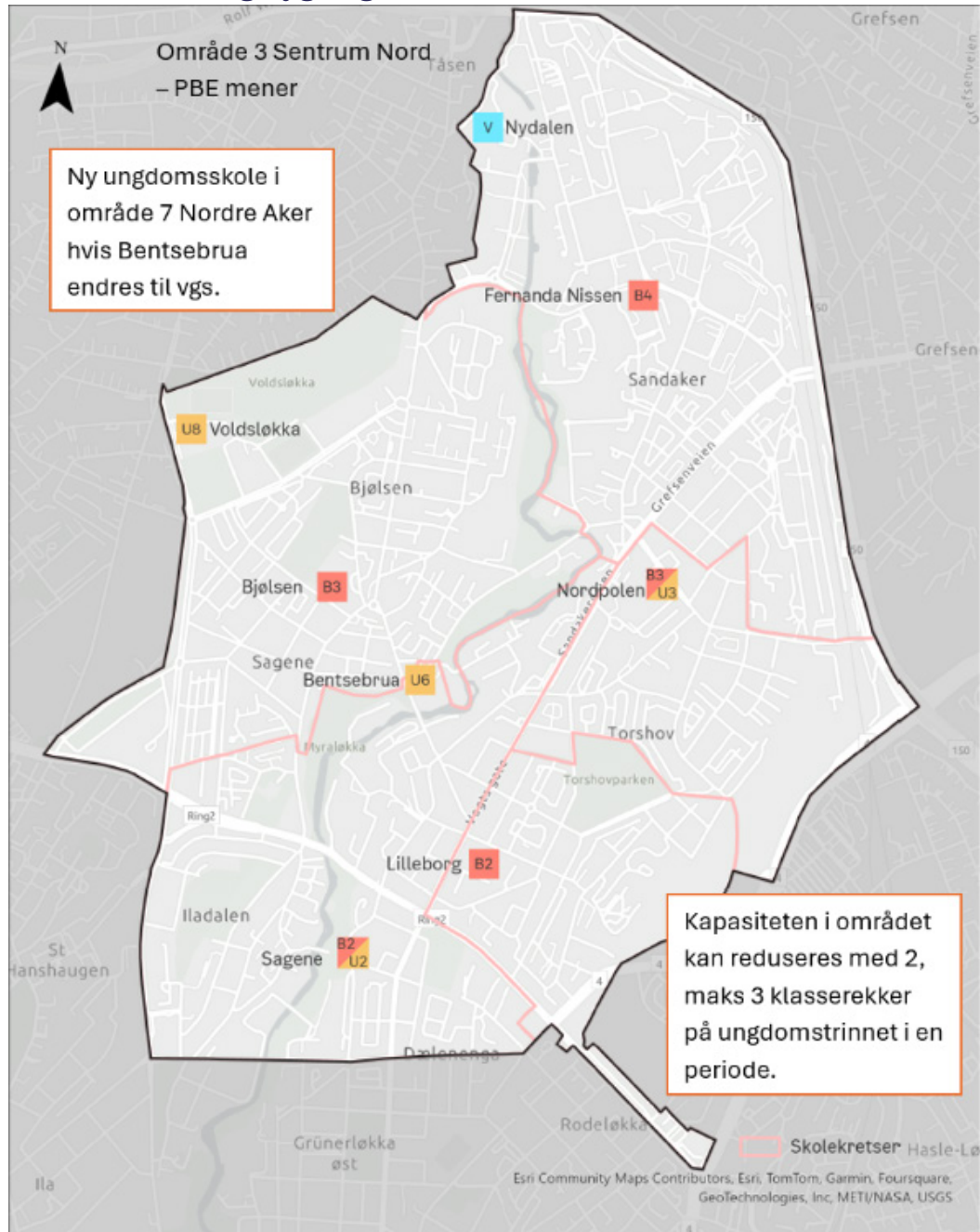
barneskolekapasitet i Brynsområdet på B5,5-B6,5 med en bedre geografisk plassering enn i forslag stil ny skolebehovsplan. Når det kommer boliger i Bryn-området, legger vi til grunn at man endrer inntaksområdene, slik at nye elever går til Brynseng. Dette krever at vi opparbeider forbindelser i tråd med overordnede planer. En slik endring vil kanskje også redusere behovet for utvidelse av Bryn, og gi mulighet for en mer skånsom rehabilitering, som kan ta vare på eksisterende bygg.

Ny ungdomsskole i Brynsområdet, geografisk plassert godt tilgjengelig mellom Bryn og Brynseng barneskole vil være det beste for området.

PBE foreslår at det etableres en ny ungdomsskole i Brynsområdet, og mener at tomtesøk bør gjøres for å sikre arealer. Kommunen har eiendom som er egnet i Bryn-området, men den er regulert til kontor og brannstasjon. En ny ungdomsskole på Bryn vil gi en god og robust skolestruktur, god skolevei, og hvor elevene i området får en ungdomsskole i sitt nærmiljø, på riktig side av E6. Dette vil gi nye Bryn en samlende, lokal møteplass som kan bidra til å bygge det nye nabolaget.

3.3 Område 3 – sentrum Nord

3.3.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Det er høy oppfylling på barnetrinnet i dag på alle skolene i området, unntatt Fernanda Nissen. Vi mener Fernanda Nissen trenger denne kapasiteten til kommende utbygging. Reduksjonen av klasser i området forutsetter at elevtallene synker i nær framtid.

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag – gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B14	76%	-B2	B12	

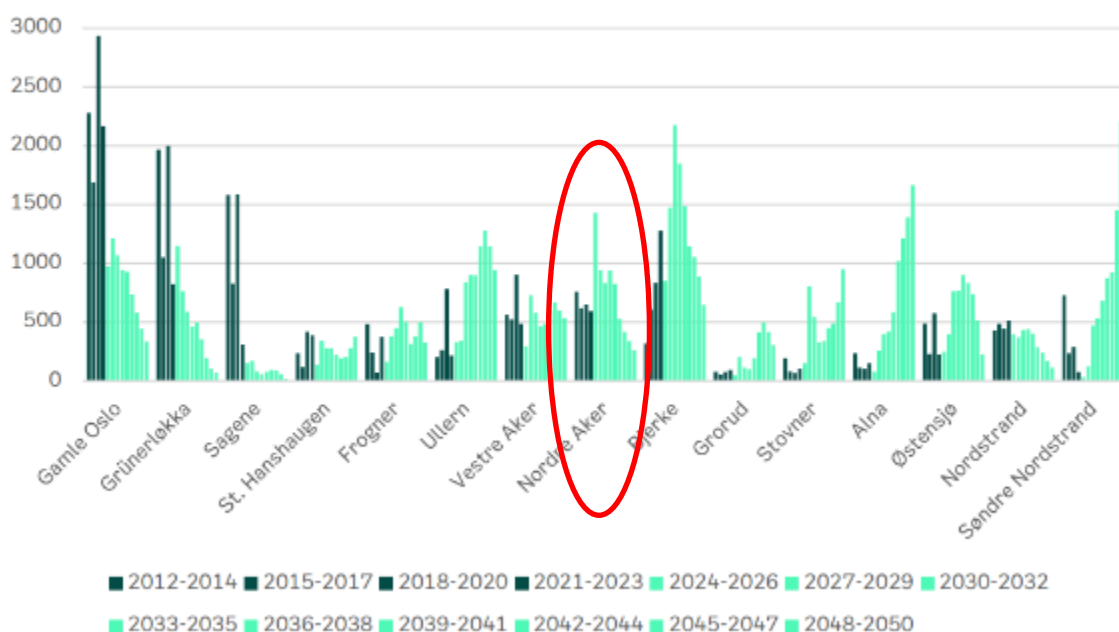
Ungdomsskole	U19	67,5 %	-U5	U14	
---------------------	-----	--------	-----	-----	--

Ungdomstrinnet har noe lavere oppfylingsgrad. Ved reduksjon av 5 klasserekker på ungdomstrinnet allerede fra 2027, vil oppfylingsgraden ligge nær 100% samme år, noe som innebærer en svært høy risiko for akutte tiltak. Forslaget innebærer at man planlegger for over 85% oppfylling på ungdomstrinnet i 4 skoleår, fram til 2031/2032. Det er få muligheter for å sende elever til skoler i andre områder på grunn av skolevei og generelt høy oppfylingsgrad. Dette betyr høy risiko og liten fleksibilitet og få eller ingen muligheter for å sikre nok kapasitet ved mindre, uforutsette endringer i årskullene for ungdomstrinnet i området fram til skoleåret 2031/2032. I stedet for å legge ned skoler, bør tomme lokaler benyttes til spesialavdelinger eller andre kommunale behov. Hvis man likevel vil legge ned elevplasser på ungdomstrinnet, kan kapasiteten reduseres med 2, maks 3 klasserekker i en periode. Reduksjon med 5 klasserekker på ungdomstrinnet gir svært høy oppfylingsgrad fra 2027, og svært høy risiko. Behovet vil øke igjen ved utbyggingen i Nydalen. Eventuell reduksjon kan f.eks. gjøres ved å legge ned ungdomstrinnet på Nordpolen, Sagene eller Bentsebrua – se kommentarer til skolene under.

For barnetrinnet er det heller ingen fleksibilitet i forslaget dersom elevtallet ikke synker som forventet. Vi mener den kjente, kommende boligbyggingen tilsier at dette fallet er usannsynlig. Naboskolene Grünerløkka har høy oppfylling. Ila vil få høy oppfylling hvis Møllergata legges ned.

Vi ser ikke at befolkningsframskrivingene her reflekterer de pågående boligplanene i Nydalen (bydel Nordre Aker), som tilsier at det vil komme vesentlig flere boliger innenfor Nydalen-området, noe som også synliggjøres i denne oversikten over kommende boligbygging:

Figur 9. Boligbygging i treårsperioder etter bydel. Statistikk 2012-2023, framskrevet 2024-2050.

Det er for øyeblikket planer med 1300 boliger i Nydalen som er sendt fra Plan- og bygningsetaten til politisk behandling. Dette tilsier at en boligutvikling i området kan komme raskt, i tråd med grafen over. Dette synes samtidig ikke på grafene for dette området, som viser den samme befolkningsutviklingen som i byen som helhet. Vi mener denne kjente kommende boligreserven tilsier at dette er et område der vi må ha kapasitet utover dagens behov.

Sagene skole

En B3 innebærer totalt 588 (hvis 28 per klasse) eller 630 elever (hvis 30 elever per klasse). Dette er flere elever enn hva Sagene skole i dag har kapasitet til (572 elever). Det er uklart om omstruktureringen forutsetter en kapasitetsøkning og eventuelt hvordan denne kapasitetsøkningen skal løses. En økning i elevtall vil også bety at skolen får et mindre uteareal per elev.

PBE påpeker at en full B3 innebærer flere elever enn dagens skole har kapasitet til. Kapasiteten til skolen bør ikke økes som følge av omstruktureringen ettersom skolen har så liten skolegård.

Nordpolen skole

Skolen forsvinner som en lokal møteplass i nærområdet i forslaget som er på høring. Dette gjør at barn og unge får redusert møteplassestilbudet i nærområdet sitt og at området blir mindre attraktivt for barnefamilier spesielt. Skolen blir ikke lenger en del av barnas naturlige nærmiljø, og i dette området, med levekårsutfordringer, blir det vanskeligere å jobbe med skolen som aktør i dette viktige arbeidet. Det ser ut for oss som om elevene blir fordelt på flere skoler, og det betyr at elever som bor i samme nærmiljø ikke vil gå på samme skole, i strid med Utdanningsetatens beskrivelse av hva en nærskole er. Vi kan ikke se at Nordpolen skole svarer på noen av kriteriene UDE selv har satt opp for hvilke skoler som skal vurderes.

Det at Fernanda Nissen har så små utearealer, gjør at den ikke bør fylles opp før det er en presset situasjon i området, og bare i perioder med store årskull.

Endringen innebærer at elevene fra Nordpolen får lengre skolevei. I tillegg må barna krysse en større trafikkbarriere: Vogts gate/Sandakerveien/Grefsenveien eller Ring 2, som er svært trafikkerte veier og uheldige barrierer for mindre barn å måtte krysse på sin skolevei.

Plan- og bygningsetaten fraråder at Nordpolen nedlegges, og anbefaler at Nordpolen beholdes, spesielt barneskolen.

Fernanda Nissen

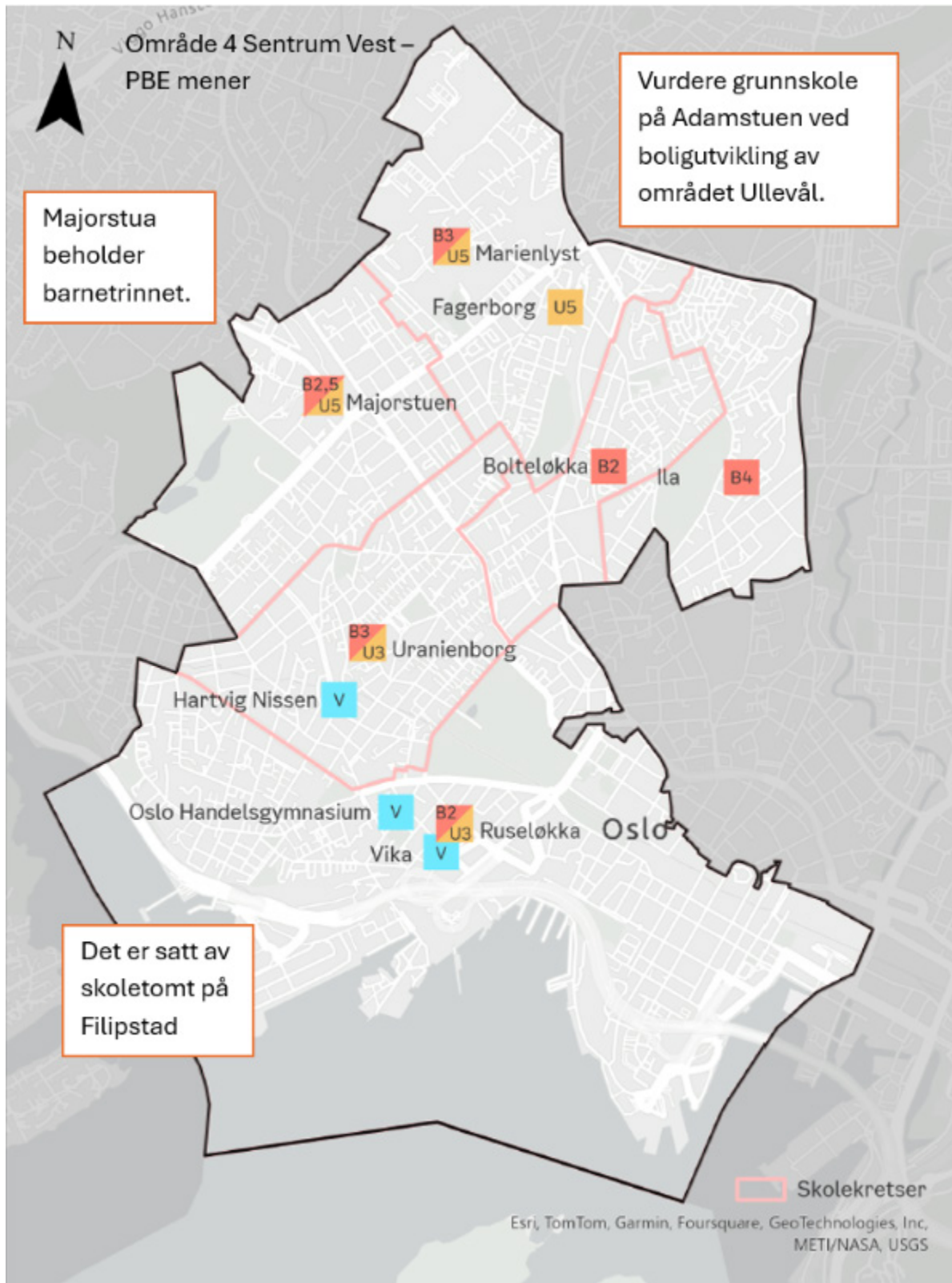
Fernanda Nissen har et lite og dårlig uteareal. Størrelsen på skolegården tilsvarer MUA = 6,2 m² per elev (inkludert på tak). I tillegg har skolegården liten grad av natur og ulike soner for lek og opphold. Fernanda Nissen bør ha et lavere elevtall enn regulert situasjon tillater fordi utearealet er så lite. Vi anbefaler derfor at restarealene i bygget bør heller utnyttes til annet formål, f.eks. voksenopplæring eller videregående skole, inntil det er behov for flere elevplasser i nærområdet. Som vi har vist til over, vil det komme mange flere boliger i området. Uavhengig av oppfyllingsgrad, anbefaler vi at skolen prioriteres i byrådets omtalte grønne skolegårdsløft.

Bentsebrua skole

Vi har vurdert om man kan gjøre om Bentsebrua skole til videregående skole, men det vil gi for lav kapasitet i området på ungdomstrinnet. Samtidig avlaster område 3 Nordre Aker i stor grad, og dersom man fikk til løsninger lokalt i Nordre Aker, kunne dette frigjort kapasitet og gjort det mulig å endre Bentsebrua til videregående.

3.4 Område 4 Sentrum vest

3.4.1 Plan- og bygningsetaten mener:

	I dag	Oppfylingsgrad i dag – gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar

Barneskole	B16,5	80,6%	-B2,5	B14	
Ungdomsskole	U21	91,8%	+U3	U24	

Kapasitetsvurderingen i skolebehovsplanen viser en høy oppfylingsgrad på både barne- og ungdomsskolene i området, og mot slutten av planperioden vil det være underkapasitet i barneskoledekningen. Dette gir høy risiko for akutte tiltak, og man har ingen fleksibilitet i naboområdene.

Vi anbefaler ikke omstruktureringen av Majorstua. Å gjøre om Majorstua skole til ungdomsskole vil bety at barna på Majorstua ikke lenger har en skole i sitt nærmiljø. De fysiske, men også de opplevde avstandene til Skøyen er store, og Skøyen vil ikke kunne fylle rollen som en møteplass gjennom uka for barna på Majorstua. Oslo kommune har hatt strategier for å øke andelen barn i den tette byen, den viktigste trekkfaktoren er skoler og barnehager, i tillegg til store nok og billige nok boliger. Politiet har også i flere sammenhenger trukket fram Majorstua som et krevende område i forbindelse med ungdomskriminalitet.

Vi mener primært at Hoff skole bør etableres som en barne- og ungdomsskole slik at elever fra Ullern-området får en skole i sitt nærområde. Vi understreker at det ikke kan tas noen avgjørelse om skoletomta på Hoff skal avhendes eller brukes til andre kommunale formål, før man eventuelt har sikret en ny arealreserve lenger vest i område Ullern, fordi andre tomter av denne størrelsen kan være svært vanskelig å oppdrive i området.

Vi mener det kan være behov for en ny grunnskole på Adamstuen på sikt, gitt de kjente store byutviklingsprosjektene som vil komme i området. Marienlyst skole vil få flere barn når NRK skal transformeres til boliger, og det er sannsynlig at Ullevål-området vil ha behov for minst en ny skole ved transformasjon til bolig. Adamstuen kan bidra til å håndtere dette.

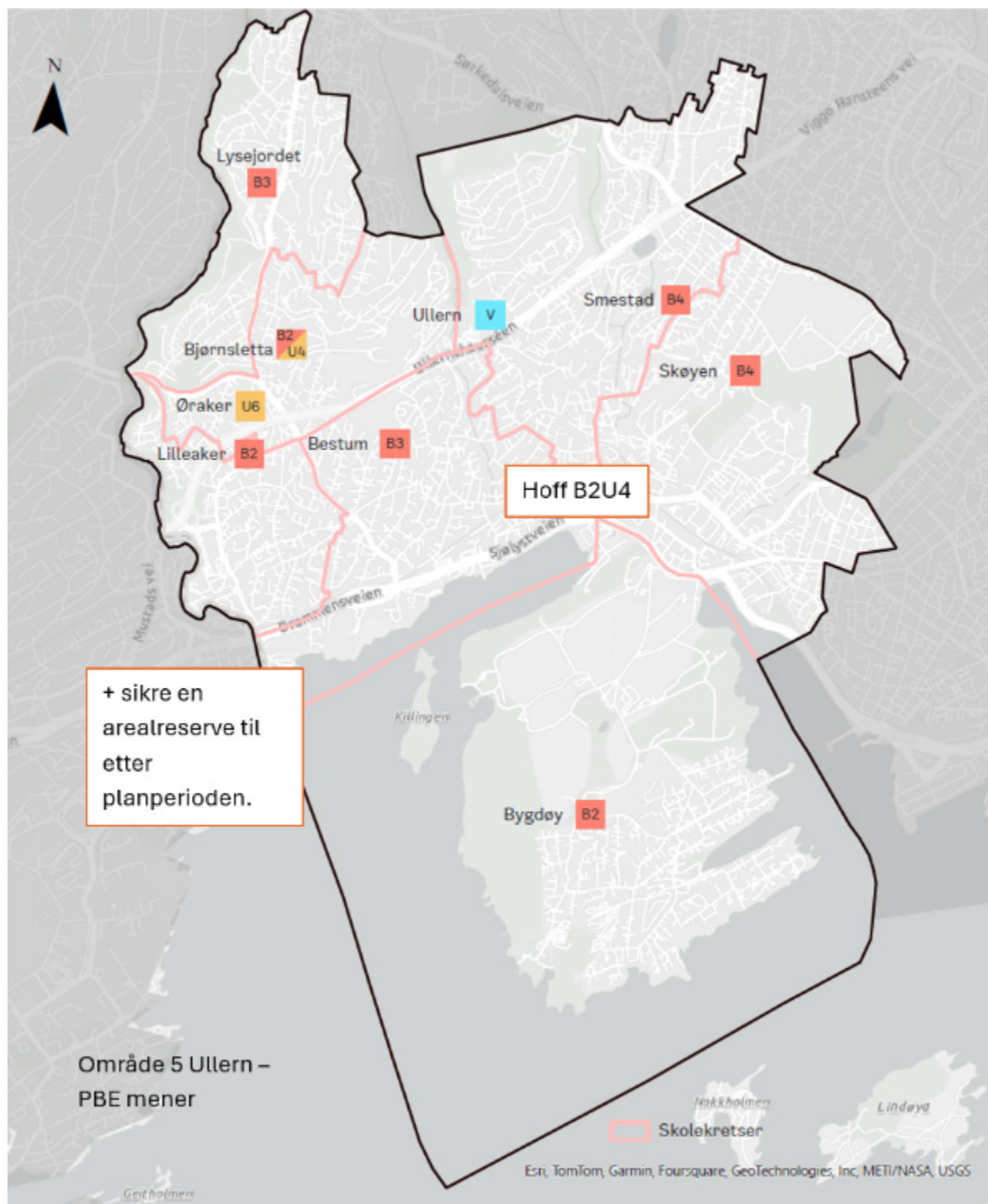
Vi kan ikke anbefale at barneskoleelever skal reise fra Majorstua til Skøyen for å gå på barneskole (ca. 30 minutters gange). Dette legger opp til at daglige gjøremål blir løst med kjøring, og er i strid med målet om nærhetsbyen.

Skolene i området har generelt svært høy oppfylingsgrad, de er mer enn fulle. Under område "sentrum sør" er det ikke nevnt at Ila skole kan få flere elever, som følge av forslaget om å legge ned Møllergata i område "sentrum øst." Ila skole har kanskje overkapasitet i bygningsmassen i dag (iht. skolebehovsplanen), men det samme gjelder ikke for uteoppholdsarealene. Det er 5 m² uteoppholdsareal per elev ved Ila skole i dag, og å legge ned Møllergata for å øke elevtallet på Ila er ikke noe vi kan anbefale.

Den andre fleksibiliteten i området er mulighetene for en skole på Filipstad, der det er satt av en skoletomt. Skolen vil ha plass til flere elever enn behovet fra utbyggingen på Filipstad. Ved å justere inntaksområdene i området som helhet, kan ny skole på Filipstad bidra til å avlaste skolene med høy oppfylingsgrad lenger nord i området, slik at området samlet sett får en lavere oppfylingsgrad, nærmere 80%.

3.5 Område 5 Ullern

3.5.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Kommunens tomt på Hoff bør brukes primært til skoleformål

I områderegulering for Skøyen åpnes det for opptil 5000 boliger. Skoletomten på Hoff, Nedre Skøyen vei 24-26, er ment til å dekke egengenerert skolebehov for disse boligene. Det andre helt sentrale poenget med skole på Skøyen/Hoff, er at planlagt utvikling i områderegulering for Skøyen avhenger av nye tilbud og møteplasser for barn og unge. Dette mangler i området i dag. Sosial infrastruktur her er et premiss for områdereguleringen som ble vedtatt av bystyret.

Utdanningsetaten skriver i utkastet at utviklingen av tomten er en del av et helhetlig utviklingsgrep i området, og mener derfor at *en utsettelse av skoleprosjektet (på Hoff) ansees som lite realistisk, slik at tomten må planlegges med andre kommunale formål*. PBE mener derimot at skole må være løst som del av helhetlig utviklingsgrep for Skøyen, før man går videre med planlegging og gjennomføring av andre kommunale formål på denne tomten. Skoler er vanskeligere å finne egnede tomter til enn annen sosial infrastruktur, på grunn av krav til størrelse, lokalisering (skolevei) og selve egnetheten til tomten. Å ikke etablere skole på Skøyen er å se vekk fra vesentlige føringer i områdereguleringen, og også §11.2 i gjeldende kommuneplanens arealdel. Overordnede planarbeid skal håndtere avsetting av arealer til sosial infrastruktur. Når utfordringer knyttet til gjennomføringen av skolen blir et argument for å ikke etablere skole i dette området mener vi rekkefølgen i planleggingen snus på hodet. Det er i Skøyen-området vi har behov for en ny skole i dette utredningsområdet, ikke på Smestad.

Som Utdanningsetaten beskriver vil tomtens størrelse og grunnforhold muligens føre til at skolen må reduseres i størrelse, og flerbrukshallen og omsorgsboliger må utgå. PBE er enig i at Nedre Skøyenvei 24-26 er en liten tomt for både skole med flerbrukshall og omsorgsboliger, spesielt når det har fremkommet dårlige grunnforhold. PBE mener at det i videre planarbeid må undersøke et alternativ med kun skole og flerbrukshall, evt. enkelte bydelsfunksjoner, for å undersøke hvilken skolestørrelse som kan oppnås med god kvalitet på denne tomten. Vi ser også at utfordringer med grunnforhold og kostnad knyttet til dette trekkes fram som en hovedbegrunnelse for å ikke etablere skole på Skøyen. De øvrige detaljreguleringsplanene på Skøyen er både tidlig og sent i reguleringsplanfasen, noe som også reflekteres i framskrivingen av elevtallsøkningene, med nye elever fra midten av 2030-tallet. Det er derfor ikke slik at skolen må realiseres umiddelbart for å bidra til byutviklingen på Skøyen.

Utdanningsetaten skriver i utkastet at etablering av ny skole på Hoff nå, vil gi overkapasitet langt ut i planperioden og svært høye kostnader per elevplass. PBE vil minne på at det erfaringsmessig tar flere år å regulere og bygge en ny skole. Det er derfor viktig å gå videre med planarbeidet for en ny skole på Hoff, eller annen tomt sentralt på Skøyen, så snart som mulig. PBE fraråder at kommunen gir slipp på Nedre Skøyenvei 24-26 som skoletomt før eventuell ny skoletomt er sikret. Det er få andre store tomter i dette området som er aktuelt for skole. De eneste større pågående planene i området som kan være aktuelle for kommunale behov er Abbediengveien 1-23 og Harbitzalleen 51.

Svært mange høringsuttalelser til områderegulering Skøyen handlet om behov for skole på Hoff, blant annet knyttet til skolevei og hverdagslogistikk.

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B20	82%	+2B	B22	
Ungdomsskole	U10	86,5 %	Ingen	U10	

Utvidelse av Smestad har høy reguleringsrisiko og gir en uheldig skolestruktur

Utvidelse av Smestad skole fra B4 til B6 krever ny reguleringsplan. Det pågår et planarbeid for dette, som skal ut på høring og offentlig ettersyn vår/sommer 2025. I denne planfasen er det fremdeles knyttet reguleringsrisiko til planforslaget, som vil utgjøre en usikkerhet i skolebehovsplanleggingen. PBE er også skeptisk til en så stor skole som foreslås. En B6 skole vil ha kapasitet til 1260 elever i aldergruppen mellom 5-12 år. Skolen på Smestad planlegges i tillegg med spesialavdeling og mottaksklasse.

PBE mener at en robust skolestruktur ikke kan basere seg på så store skoler som skal dekke et stort geografisk område, men at man heller bør basere seg på flere geografisk jevnt fordelte "standardskoler" opp til 840-elever. Standard skolestørrelse gir et stort fagmiljø, samtidig som man har erfaring med hvordan skolene da kan organiseres for god læring og et trygt psykososialt miljø. Skoleveien til elevene blir kortere ved å fordele dem jevnt geografisk, og korte skoleveier gir som regel tryggere skoleveier. Kortere skolevei bidrar også til at færre elever kjøres til skolen. Den ene flerbrukshallen som planlegges med skolen dekker akkurat gymsalkapasitet til en 840-skole, men ikke til B6. Det er altså ikke plass til en fullverdig B6 skole.

Smestad skole ligger helt i kanten av sin egen skolekrets, som i dagens situasjon er en geografisk stor skolekrets. Skøyen skole ligger også geografisk tett på Smestad skole, med under 600 meter i luftlinje. Ved å utvide Smestad skole til B6, og videreføre Skøyen skole som B4, blir det en stor barneskolekapasitet i begrenset område. Dette vil føre til at disse to barneskolene samlet vil få et veldig stort inntaksområde, noe som vil gi mange barneskolebarn en lang skolevei, og et større nærområde uten skole.

Det må sikres en arealreserve som kan avlaste eksisterende skoler for barne- og ungdomstrinnet etter planperioden

I utkast til skolebehovsplan foreslås det å utrede for en ny arealreserve i område 5 (Bydel Ullern) i stedet for tomten på Hoff. I utkastet presiseres det at denne tomten bør være lenger vest enn Hoff. I område 6 Vestre Aker planlegges det med høy oppfyltingsgrad, og for liten barneskolekapasitet i siste halvdel av perioden. Dette skal også løses med arealreserven som det skal utredes for i område 5.

PBE mener av tidligere nevnte grunner det nødvendig å etablere en grunnskole på Skøyen/Hoff. Vi mener også det er nødvendig med en ytterligere arealberedskap for skole for å dekke fremtidig behov i bydel Ullern. Bydel Ullern har flere utviklingsområder hvor det kan komme stor boligbygging og befolkningsøkning de neste 20 årene. Usikkerheten i elevtallframskrivningen her er spesielt høy. Samtidig har Ullern, sammen med Vestre Aker, en sårbar skolestruktur med få og geografisk store skolekretser sammenlignet med andre deler av byen. Disse skolene har i tillegg en høy oppfyltingsgrad.

PBE, EBY og UDE har tidligere utført skoleutredninger for å finne fremtidig arealberedskap for skole i bydel Ullern. Dette førte til at etatene samlet anbefalte å regulere deler av den store reguleringsplanen på Montebello til skole, for å ha arealer til skole også framover i tid. Denne tomten er ikke tatt med i utkast til skolebehovsplan, og Byråd for byutvikling har sendt ut pressemelding om at det heller skal bygges kun boliger her. Erfaringsmessig tar det minimum 10-15 år fra utredning for å finne skoletomt til en skole står ferdig bygd.

Når det ikke er aktuelt med skoletomt på Montebello, vil det altså også være nødvendig å finne ytterligere arealreserve for skole for bydel Ullern, i tillegg til skoletomt på Skøyen/Hoff. Det er også nødvendig å finne en arealreserve for Vestre Aker. Det er mulig én tomt kan være arealreserve for begge bydeler, men da må denne ligge strategisk til, slik som Montebello. Når Montebello nå ikke er aktuelt, mener vi at en ny utredning må startes opp så raskt som mulig for begge disse bydelene.

Majorstua bør beholdes som barneskole. Majorstua trenger en barneskole i nærmiljøet. Skolevei fra skolekretsen til Majorstua skole og til Skøyen skole blir for lang for de minste barna

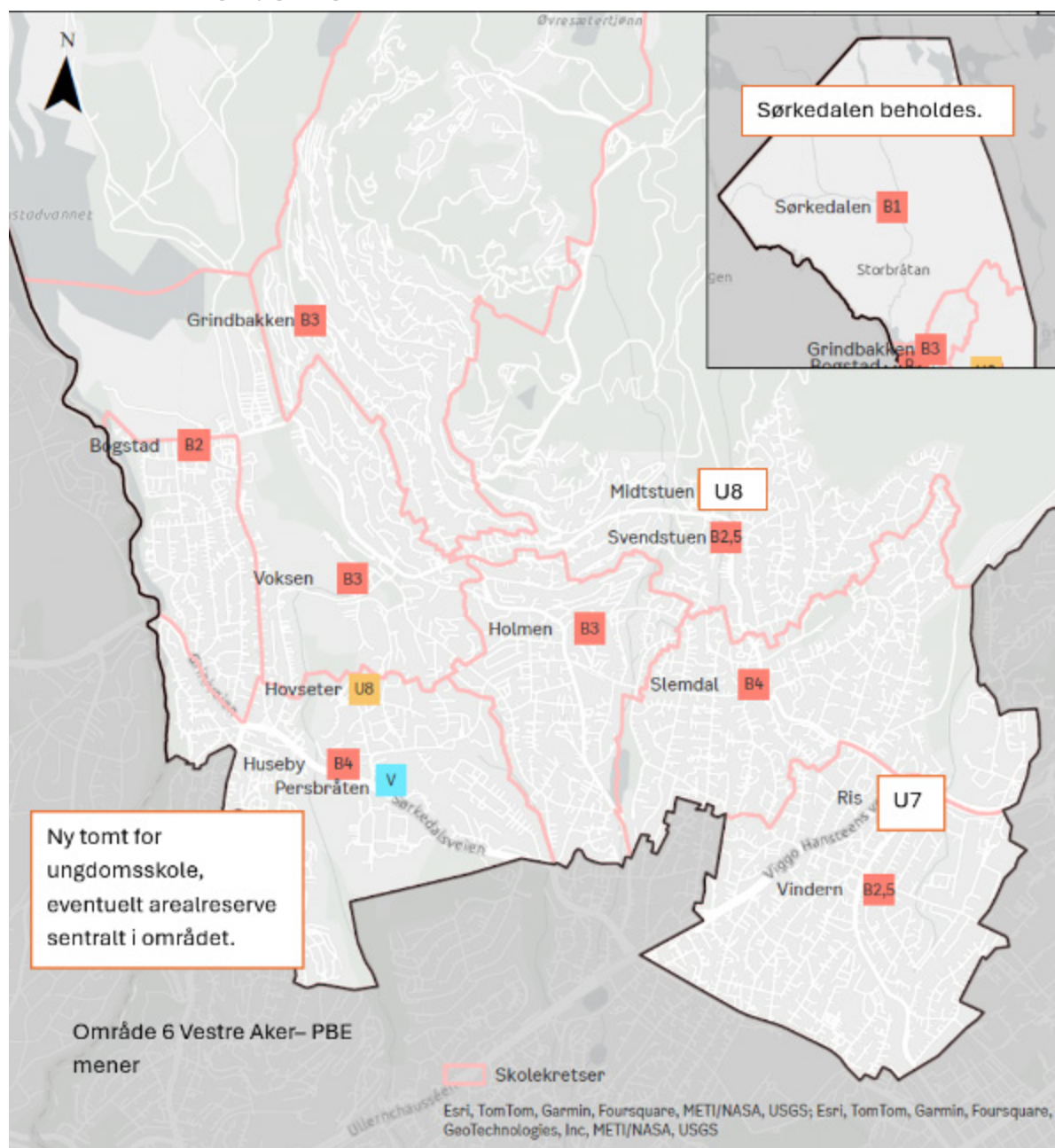
Se vår vurdering til område 4 for forslaget om å endre skolestrukturen slik at barnetrinnet fra Majorstuen skal til Skøyen skole, og ungdomstrinnet fra Skøyen og delvis Smestad skal til Majorstuen skole.

Den østlige halvdel av Ullern har ikke ungdomsskole. Det er altså ikke ungdomsskoler på Skøyen, Hoff eller Smestad. Dette er en geografisk fordeling som vi mener er ugunstig av flere grunner:

- Barn på både barne- og ungdomsskolen trenger tilhørighet til nærmiljøet de er en del av.
- Det blir lang skolevei for svært mange elever å samle ungdomsskoleelever i et byområde, og barneskoleelever i et annet byområde.
- Det er viktig å ha ungdomsskolekapasitet også på Skøyen/Hoff for å danne lokale møteplasser og tilbud, samt det kan gjøre det lettere med bl. a foreldreinvolvering og frivillighet/dugnad innen f.eks idrett og kulturtilbud.
- Negative konsekvenser med å samle stort antall ungdomsskoleelever på Majorstua, i nærheten av t-banen.

3.6 Område 6 Vestre Aker

3.6.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Oppfyllelsesgrad og arealreserve i område 6 Vestre Aker

Det legges opp til en høy oppfyllelsesgrad på barnetrinnet i siste halvdel av planperioden. Gjennomsnittlig oppfyllelsesgrad for barneskolene i Vestre Aker, sett bort fra Sørkedalen, er i dag 84 %. For ungdomsskolene er dette tallet 91%. Utdanningsetaten viser til at det skal søkes etter en arealreserve for fremtidig skole i bydel Ullern, som også skal være arealreserve for Vestre Aker. Elevtallframskrivingene for bydel Ullern viser også for høy oppfyllelsesgrad for barnetrinnet i siste del av planperioden. Samtidig utgår foreslåtte arealreserve på Montebello, og skoletomten på Hoff foreslås benyttet til andre formål enn skole. Det er ikke satt i gang arbeid for å finne andre mulig arealreserver for grunnskoler i bydel Ullern. Fra tidligere utredninger har vist seg vanskelig å finne egnede skoletomter i denne delen av byen.

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag – gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B25	76% 84% uten Sørkedalen	-B1	B24	
Ungdomsskole	U21 +U2 i midlertidige bygg på Ris	99 %	+U2	U23	Oppfyltingsgrad er regnet med Ris som U7.

Vi mener det planlegges med for høy oppfyltingsgrad i bydel Vestre Aker. I kombinasjon med at det er store skolekretser og et landskap som danner barrierer, gir dette en sårbar skolestruktur. Dette gir risiko for at noen skoler blir fulle, og elevene fra disse skolekretsene får en for lang skolevei til andre skoler.

Vi mener at det bør letes etter ny plassering av en ungdomsskole, eventuelt søkes ny arealreserve for skole også i Vestre Aker. Dette bør fortrinnsvis gjøres i geografisk sentrale områder av bydelen, for å bygge opp om en robust skolestruktur. En mer robust skolestruktur vil gi kortere skolevei også for elever som i dagens situasjon har lang skolevei, som ungdomsskoleelevene fra Holmen skolekrets som i dag må gå opp til Midtstuen skole.

Sørkedalen skole og endringer ved Bogstad skole

Å opprettholde Sørkedalen skole er et verdispørsmål for Oslo kommune, og Plan- og bygningsetaten anbefaler at Sørkedalen skole opprettholdes. Skolen er hjerte i lokalsamfunnet i Sørkedalen og nedleggelse vil ha svært negativ betydning for lokalsamfunnet generelt og for barn og unge i nærmiljøet spesielt. En nedleggelse av skolen vil medføre at Sørkedalen vil risikere å miste mange sosiale og kulturelle aktiviteter i nærområdet. Grendeskolen er selve navet i bygdesamfunnet, og er et viktig klima-, miljø- og kulturtiltak.

Skoleveien blir betydelig lenger og alle mister muligheten til å gå og sykle til skolen. Tiltaket vil ha stor negativ effekt på skoleveien, og elevene må ta buss eller bli kjørt til Bogstad skole.

Regjeringen har lagt frem for Stortinget et lovforslag om unntak fra det generelle byggeforbudet hvor det åpnes opp for begrenset, spredt utbygging nær eksisterende bebyggelse i Sørkedalen (og Maridalen) når dette er nødvendig for å opprettholde lokalsamfunn.

Skolebehovsplanen har ikke tatt hensyn til dagens organisering, samarbeid og tverrfaglig undervisning som Sørkedalen skole og Markaskolen har. Markaskolen er en del av Sørkedalen skole og har felles ledelse og en del felles ansatte. Markaskolen er et tilbud til hele Oslo skolen for 4.-10.-trinn hvor 4000 elever er innom i løpet av året. Eventuelt mener vi det må vurderes å beholde Sørkedalen for småtrinnet (1.-4.) i samarbeid med barnehage.

Bogstad skole oppgis med en oppfyltingsgrad på 96%. Når elevene fra Sørkedalen foreslås til Bogstad skole, fører dette til en oppfyltingsgrad på over 100%. Dermed vil Utdanningsetaten vurdere justering av skoleinntaksområdet for Bogstad skole. Voksen skole som er den nærmeste skolen, og som det er nærliggende å vurdere grensejustering mot, har også en oppfyltingsgrad på 89%. Slik vi lesere det, har ikke naboskolene kapasitet til å motta elevene fra Sørkedalen, selv om dette er få elever. Disse skolene er allerede fulle.

Midtstuen skole

Plan- og bygningsetaten er skeptisk til å utvide Midtstuen ungdomsskole med to klasserekker for å ta imot elever fra Holmen barneskole. Grunnen til det er at det blir lang skolevei med relativt stor høydestigning fra skolekretsen til Holmen og opp til Midtstuen skole. Det er også manglende kollektivdekning mellom stedene. Dette betyr sannsynligvis at mange elever vil kjøres til skolen. Å øke elevtallet ved Midtstuen skole, som ligger ved markagrensa helt nord i bydelen, bygger heller ikke opp om en robust skolestruktur med fleksibilitet for grensejusteringer av inntaksområder. Endringene som foreslås i ny skolebehovsplan, sammenlignet med hva som ble foreslått i forrige skolebehovsplan, er at skolen utvides med én mindre klasserække enn planlagt. Det vil si en økning fra dagens U6 til U8, i stedet for U9 som tidligere planlagt. PBE støtter at utvidelsen reduseres.

Elevene med bosted sør for Stasjonsveien i Holmen skolekrets slipper med denne endringen en lang skolevei med stor høydestigning til Midtstuen skole. Disse elevene er nå planlagt til Hovseter skole. Utearealene per elev blir også større med denne reduksjonen, og oppnår minimumskravet som PBE anbefaler her. De positive endringene med skoleutvidelsen til U8, som etablering av flerbrukshall og styrking av skolen som lokal møteplass, videreføres i minst like stor grad som ved en utvidelse til U9. Endringen betyr samtidig at Hovseter får svært høy oppfyltingsgrad, da den øker fra dagens 96%.

Øvrige kommentarer

Ris skole er U7, men med to midlertidige paviljonger er den U9. I fremstillingen av skolekapasitet for Vestre Aker reduseres ikke denne kapasiteten når man avvikler paviljongene. Dette antar vi er en feil i materialet.

Nedgangen i ungdomsskoleelever i Vestre Aker fra 2033 antar vi er at elevene fra Smestad og Skøyen som går til Ris skole, flytter til Majorstuen skole som ligger innenfor området sentrum vest.

3.7 Område 7 Nordre Aker

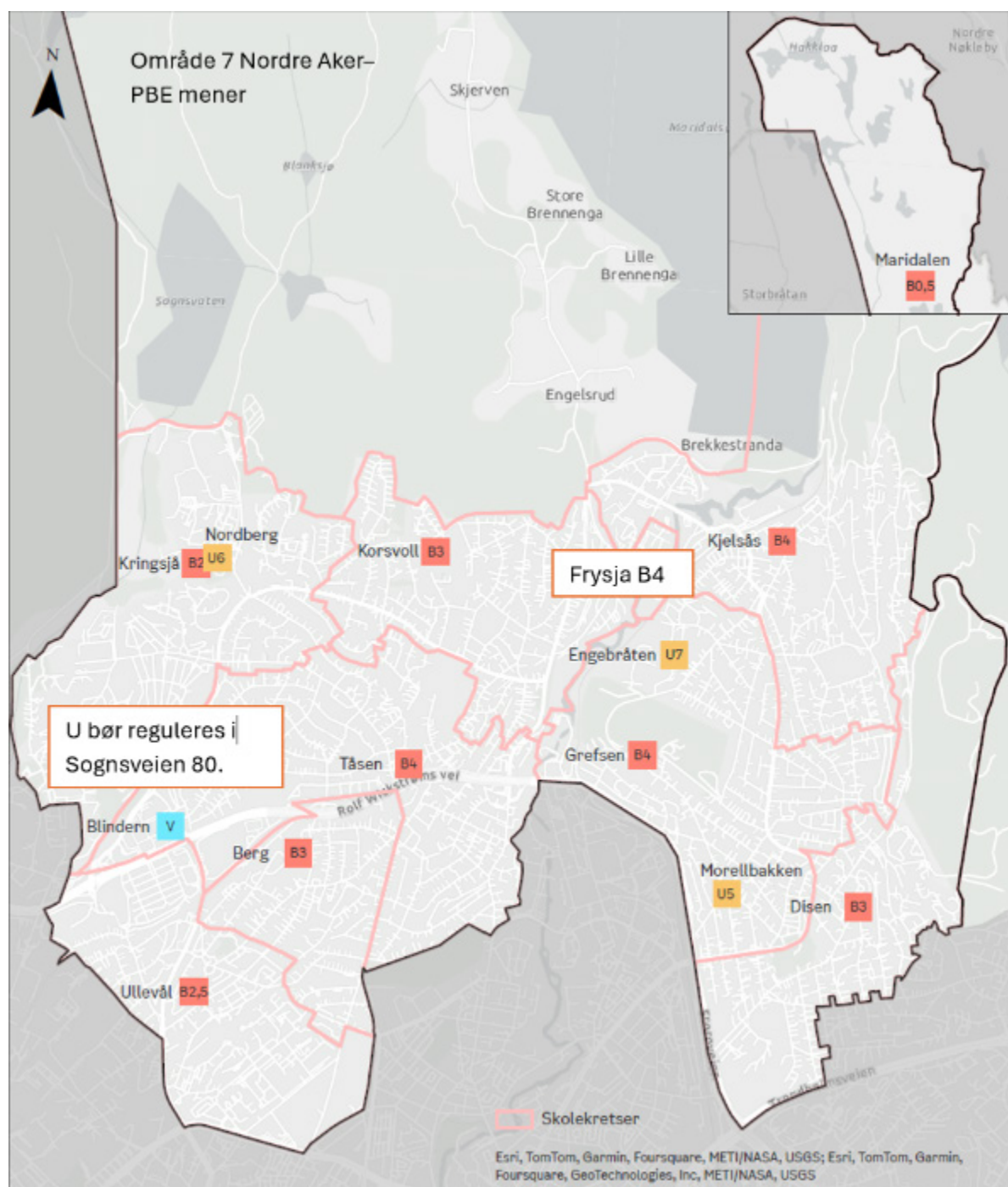
3.7.1

Plan- og bygningsetaten mener:

Området har i dag svært høy oppfyltingsgrad på barnetrinnet, med 85% inkludert Maridalen skole, og 87% hvis man ikke regner med Maridalen. Det er samtidig forventet økning i elevtallet i perioden. Høy oppfylling gir økt risiko for akutte, midlertidige tiltak, som behov for midlertidige paviljonger. Arealreservene på Frysja og Engebråten avhjelper denne situasjonen, men det vil likevel ta 2-3 år å oppføre en ny skole på ferdig regulert tomt, og Frysja er ikke ferdig regulert.

På ungdomstrinnet er det også høy oppfylling. Etter utvidelse av Engebråten skole med én parallell, vil oppfyltingsgraden i området fortsatt være på ca 90% fram til ca 2030, hvor det er forventet nedgang i elevtallet. Som nevnt tidligere gir dette økt risiko.

Området vil trenge en ny barne- og ungdomsskole på kort eller lengre sikt. Begge deler kan ikke løses på Engebråten, derfor bør Oslo kommune opprettholde arealreserven på Frysja. Flere av barneskolene sender i dag elever til ungdomstrinnet i område 3 sentrum nord. Hvis man skal redusere kapasitet på ungdomstrinnet i område 3, bør man se på økt kapasitet i dette området. Her mener vi riktig bruk av Sognsveien 80 er en viktig mulighet.

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag – gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B26	85% 87% uten Maridalen	-B0,5	B25,5	Arealreserve på Engebråten (+B3) ikke medregnet i ny situasjon.
Ungdomsskole	U18	87 %	+U1	U19	Arealreserve på Engebråten (+U2) og mulig fremtidig U på Sognsveien 80 ikke medregnet i ny situasjon.

Maridalen skole

Flyttingen av elever fra Maridalen (69 elever) til Kjelsås fører til at Kjelsås får en oppfylling på 99,5%. Barneskolene i området har allerede en høyere oppfylling enn anbefalt i dag. Vi mener dette gir en uholdbar situasjon for skolene i området.

Å opprettholde Maridalen skole er et verdispørsmål for Oslo kommune, og Plan- og bygningsetaten anbefaler at Maridalen skole opprettholdes. Skolen er hjerte i lokalsamfunnet i Maridalen og nedleggelse vil ha svært negativ betydning for lokalsamfunnet generelt og for barn og unge i nærmiljøet spesielt. En nedleggelse av skolen vil medføre at Maridalen vil risikere å miste mange sosiale og kulturelle aktiviteter i nærområdet.

Skoleveien blir betydelig lenger og alle mister muligheten til å gå og sykle til skolen. Tiltaket vil ha stor negativ effekt på skoleveien, og elevene må ta buss eller bli kjørt til Kjelsås skole.

Regjeringen har lagt frem for Stortinget et lovforslag om unntak fra det generelle byggeforbudet hvor det åpnes opp for begrenset, spredt utbygging nær eksisterende bebyggelse i Maridalen når dette er nødvendig for å opprettholde lokalsamfunn.

Frysja skole

Når skolebehovsplanen foreslår å ta ut Frysja skole som arealreserve, og heller løse behovet på Engebråten, betyr det at vi får en svært stor skole på Engebråten. Det er regulert plass til en U8+B3 (1350 elever) eller U10+B2 (1320 elever) på Engebråten. Dette er vesentlig flere elever enn Oslos standardprogram legger opp til, uten at vi kjenner til konsekvensene av å ha så store skoler. Vi mener at forskningen om skolestørrelser som UDE viser til har ingen klare konklusjoner, utover at det muligens kan være en svak fordel med skoler mellom 500 og 700 elever med tanke på elevenes læringsutbytte, men at dette er en meget svak tendens.

PBE mener likevel at skoletomten på Frysja er en bedre plassering for en ny barneskole enn Engebråten, og at større uteareal må oppnås ved å redusere antall elever på skolen.

Frysja skole er en viktig brikke i å få til en god byutvikling på Frysja, og for at barnefamilier skal bli boende og bosette seg i dette området av byen som er under utvikling, og hvor det vil komme mange flere boliger på sikt.

Det er behov for økt kapasitet på både barne- og ungdomstrinnet, og man må se på Engebråten og Frysja i sammenheng.

Sognsveien 80

Med den svært høye oppfylingsgraden på skolene i området, må det fortsatt være åpent for at man kan etablere en grunnskole i Sognsveien 80. I den pågående plansaken er det ikke klart om dette er et formål man vil gå videre med eller ikke. Som nevnt over, kan en ungdomsskole her avlaste ungdomstrinnet i område 3 sentrum nord.

3.8 Område 8 - Bjerke

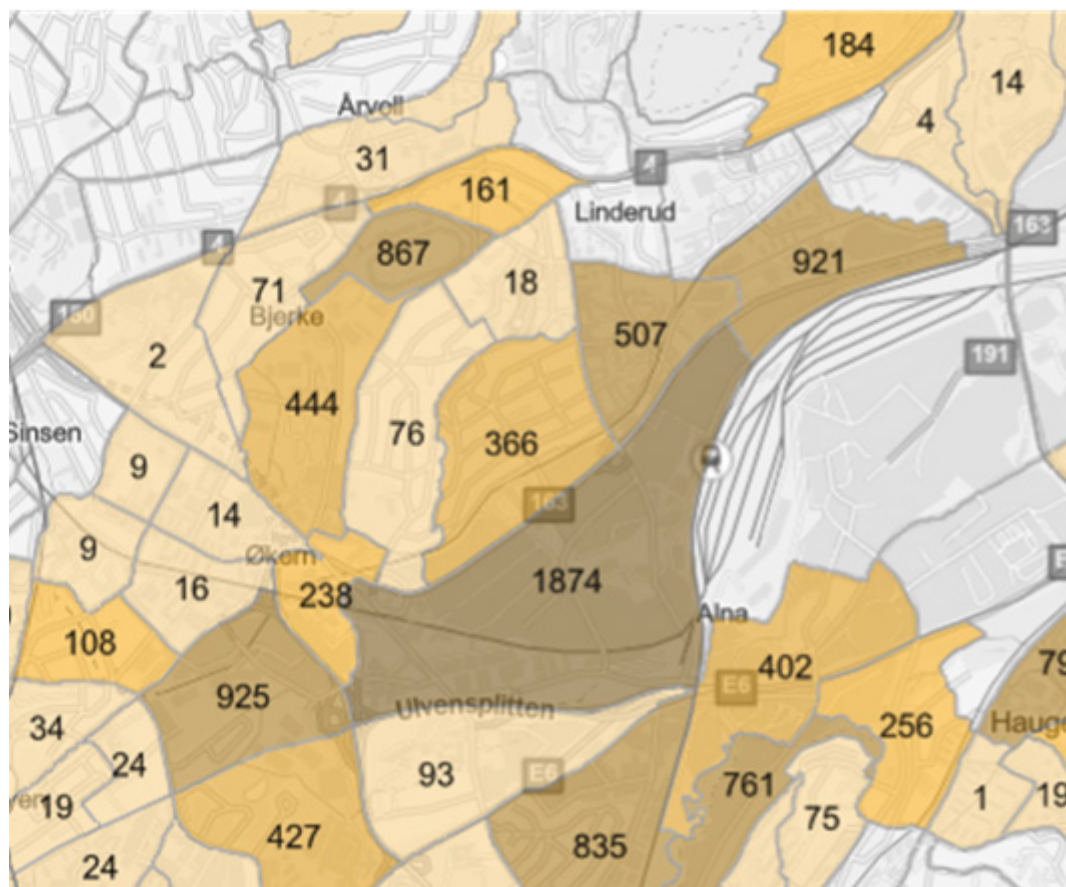
3.8.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Det er flere områder med høy oppfylingsgrad på skolene innenfor område 8 Bjerke

Alle skolene innenfor område 8 Bjerke har en oppfylingsgrad mellom 70-91%, og det er forventet stor boligvekst i dette området framover. Det er lite rom for fleksibilitet dersom forventet vekst avviker fra faktisk vekst. Det er særlig skolene sør-vest i området som har en høy oppfylingsgrad, og Løren skole har nå måttet avvise elever. Disse områdene grenser til områder som også har skoler med høy oppfylingsgrad.

	I dag	Oppfylingsgrad i dag – gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B21,5	72%	Ingen	B25,5	
Ungdomsskole	U13	93%	+U7	U20	

Det er behov for ny skole på Ulven og minst en skoletomt til for å dekke behovet i planperioden. I tillegg er det behov for to skoletomter i arealreserve for fremtidig behov utover planperioden.

Boligreserven: antall boliger i planen som er regulert, men ikke bygget, fordelt på grunnkretser

Det er regulert mange nye boliger, og det pågår regulering av mange flere, særlig i området rundt Ulven og Haraldrud. Nye elever til Løren skole kommer primært fra de nye boligprosjektene på Ulven. Det er viktig at økt skolekapasitet ses i sammenheng med der behovet faktisk kommer, på grunn av skolevei og nærmiljøfunksjonen til skoleanleggene.

Selv om det er reguleringsrisiko knyttet til skoletomt på Ulven, på grunn av nærheten til Norsk Gjenvinning, mener vi at skole i dette området er svært viktig å få til, og at kommunen bør prioritere dette prosjektet. Området på Ulven og Haraldrud mangler også andre funksjoner som skal være på plass i et boligområde, som idrett, kultur, møteplasser, rekreasjonsarealer mv. Ettersom skolen har en tilleggsfunksjon av å være en møteplass i nærområdet, og har et stort potensial i å samlokaliseres og sambrukes med andre funksjoner, ser vi det som særlig viktig at dette prioriteres.

Det er forventet høy befolkningsvekst og høy grad av boligutbygging i Hovinbyen, og derav behov for sosial infrastruktur mm. Det er få ledige tomter. Det er derfor viktig at kommunen fortsetter arbeidet med å sikre store nok skoletomter med en god strategisk plassering i Hovinbyen, både område 2 og område 8. For å dekke det kommende behovet i planperioden, mener vi at det bør ses på enda en skoletomt i tillegg til at Ulven skole må realiseres. Det bør også utredes for to tomtereserver til etter planperioden, og dette utredningsarbeidet anbefaler vi at starter allerede nå.

Flere av de aktuelle skoletomtene er under regulering for øyeblikket, og det er derfor nå det er mulig å kunne sikre tomter til skole. Det er utfordrende å finne store nok tomter, og det vil spare kommuneøkonomien på sikt at arealreserver til skoletomter sikres så tidlig som mulig og ved regulering.

PBE har pekt på ulike tomter som kan være aktuelle for skole, og som vi anbefaler at utredes, i Kabelgata og på Risløkka.

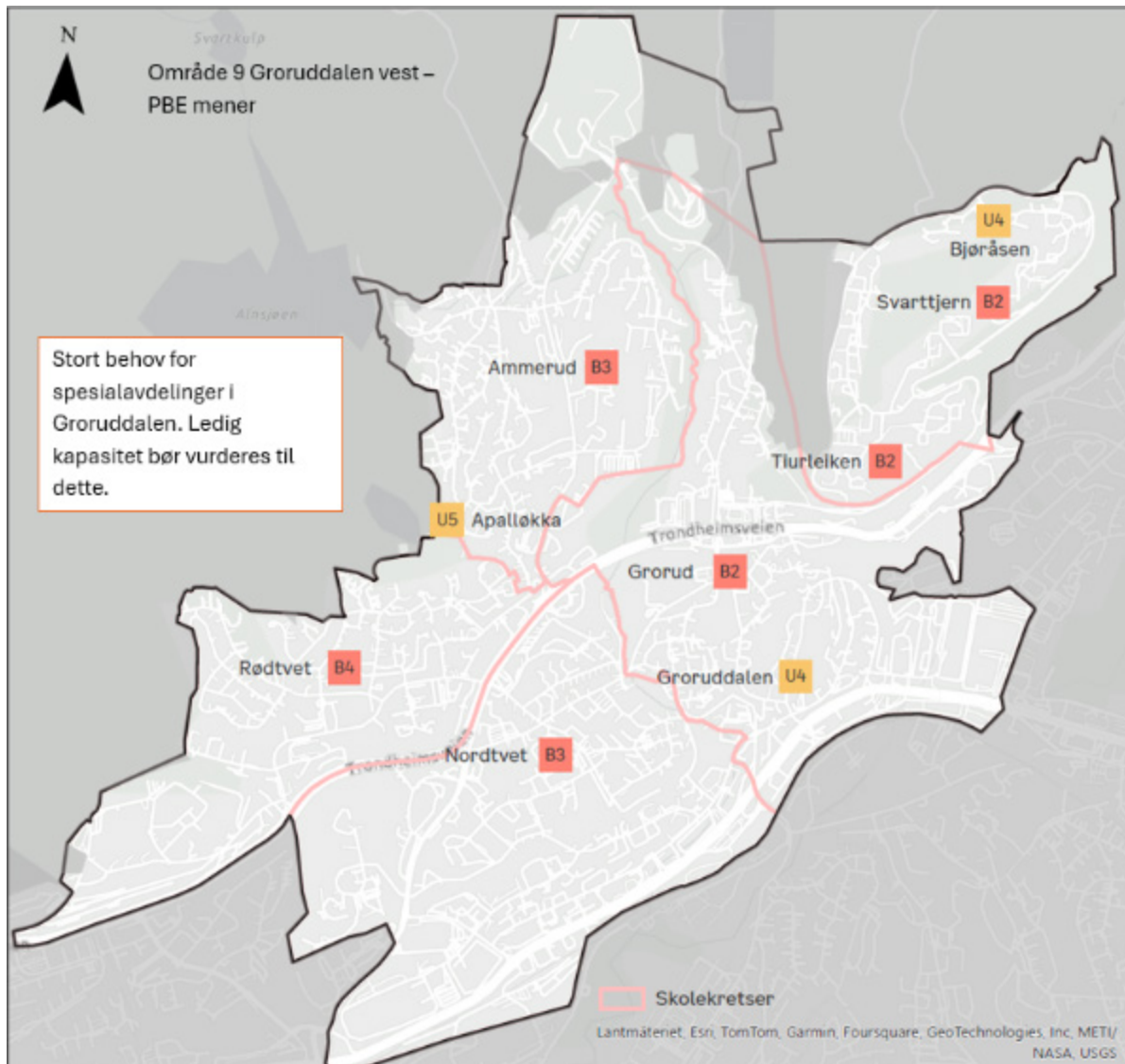
Haraldrud, Ulven, Bjerkekrysset, Vollebekk og arealer langs T-banelinjen videre oppover mot Groruddalen er avsatt som fremtidige utviklingsområder i ytre by. Det er i disse områdene det antas at det vil bygges nye boliger, og skoleplanlegging må derfor ses i sammenheng med der det er forventet vekst i befolkningstall.

Skolekapasitet nord for Trondheimsveien bør løses lokalt

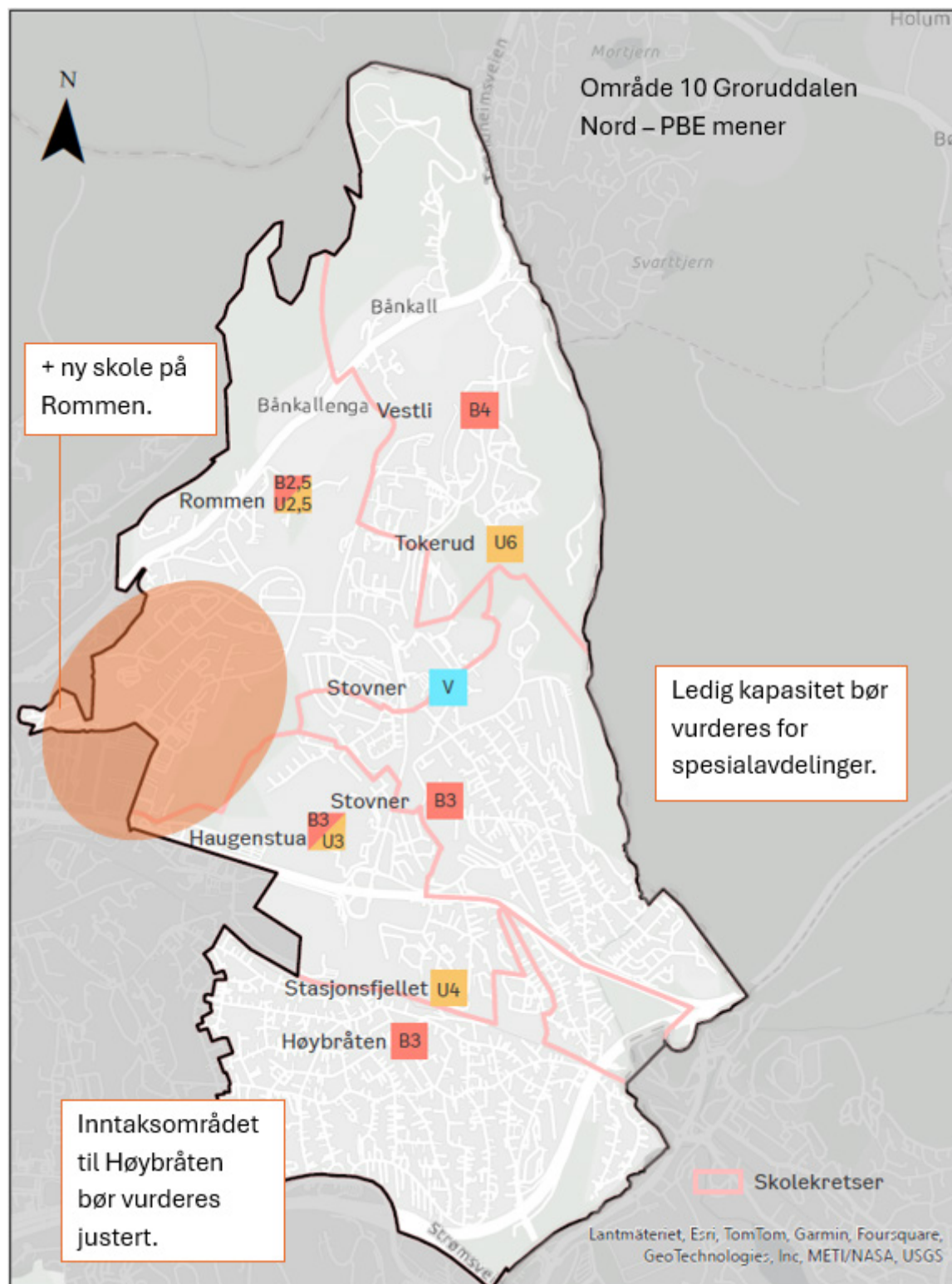
Trondheimsveien er en kraftig barriere som deler områdene nord og sør. Befolkningen i området har tilgang på gode og til dels romslige skoler med noe utviklingspotensial i nord, med Årvoll og Tonsenhagen som begge har store utearealer og ligger nærme marka. Det bør undersøkes om potensialet for utvidelse på Årvoll kan dekke fremtidig ungdomsskolekapasitet lokalt i området nord for Trondheimsveien. Dette vil kreve at man ser helhetlig på området, inkludert Årvoll idrettspark. Dette vil også frigi kapasitet til befolkningsvekst innenfor Hovinbyen ved Vollebekk skole.

3.9 Område 9 og 10 – Groruddalen vest og nord samlet

3.9.1 Plan- og bygningsetaten mener:

	I dag	Oppfyllelsesgrad i dag – gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B16	73,8%	ingen	B16	
Ungdomsskole	U13	79%	ingen	U13	

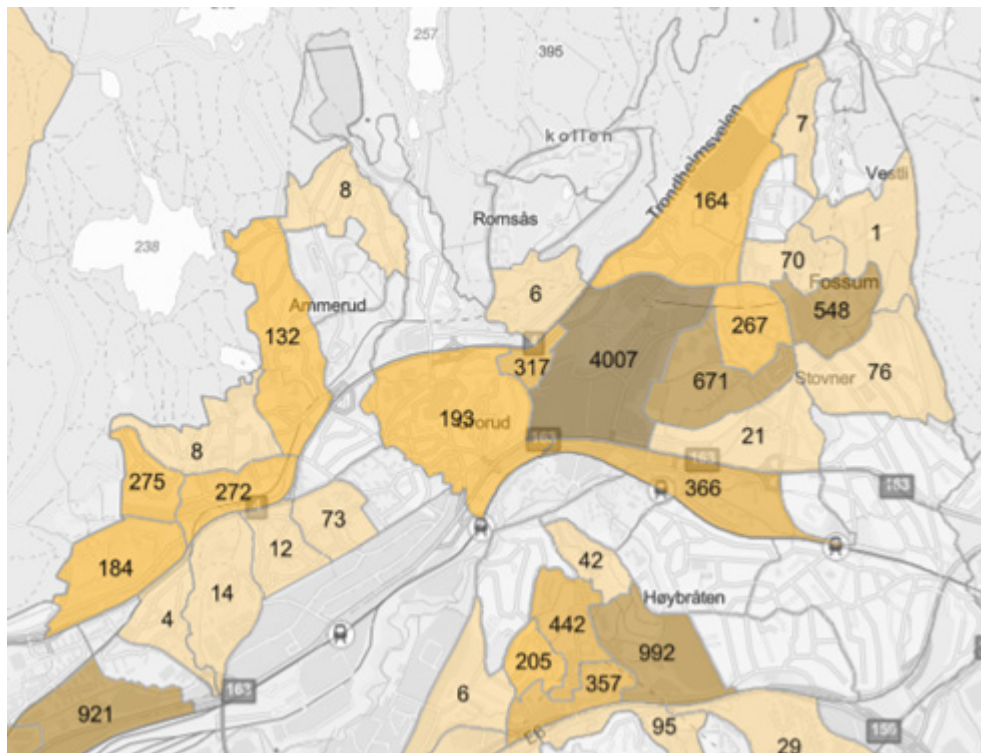

Område 9 Groruddalen vest og område 10 Groruddalen nord samlet

Det er ikke planlagt å gjøre tiltak i Groruddalen vest eller Groruddalen nord.

Det er en varierende dekningsgrad på skolene, fra blant annet 46 % på Svarttjern, via 57 % på Rommen og Rødvet, 83 % på Grorud til 96 % på Stovner og 102 % på Høybråten. PBE antar man ønsker å beholde skolekretsene på grunn av ulike barrierer mellom skolene og hvilke

områder som landskapsmessig naturlig hører til de enkelte skolene og er knyttet til områdene seg imellom. Som vi ser, vil det komme mange boliger på Rommen på sikt, og der vil det bli behov for en ny skole. Dette må løses innenfor planprogramområdet.

Det er flere større veier gjennom Groruddalen vest og nord som er barrierer mellom de ulike områdene og skolekretsene, som 168 oppover mot Hadeland, Fossumveien som er en hovedvei internt i Groruddalen forbi Ammerud, Grorud, Rommen, via Stovner og ned mot Haugenstua, og Østre Aker vei som går opp gjennom Groruddalen og østover mot Lørenskog og skiller Stovner fra Haugenstua.

PBE antar at det er saklige begrunnelser for å beholde skolekretsene og dekningen slik den er, samtidig som det kan finnes en fleksibilitet i at det er bedre plass på noen skoler hvis det blir for trangt på de med høye dekningsgradene på enkelte av skolene.

Det ser ut som det kan være grunn til å se på inntaksområdet til Høybråten, i og med at den har så høy oppfylling.

Skolebehovsplanen anbefaler på kort sikt å vurdere midlertidig bruk av skoler med lav oppfylling til andre kommunale formål enn skole. Vi lurer på hva dette betyr. I stedet for å legge ned skoler, bør man vurdere om disse skolene er gode plasseringer av spesialavdelinger, noe det er stort behov for i Groruddalen.

3.10 Område 11 – Groruddalen Øst

3.10.1

Plan- og bygningsetaten mener:

Skolebehovsplanen foreslår å ikke gjennomføre re-etablering og utvidelse av både Furuset skole i Verdensparken og Trosterud skole på Haugerud. Begge disse skolene er planlagt som del av en større områdeutvikling, og prosessene har tatt lengre tid enn planlagt.

Samfunnsdelen til kommuneplanen og vårt tildelingsbrev sier:

«Byrådet ønsker å sørge for ferdigstilling og utarbeidelse av arealplaner som sikrer gode kvaliteter, og det skal tilrettelegges for at offentlig infrastruktur som (...) skoler, barnehager (...) og andre kulturelle tilbud etableres så tidlig som mulig ved utvikling av nye byområder.»

Vi viser til det vi skriver under fellesdelen om både skolen som møteplass, det å legge ned/ ikke etablere skoler i områder med områdeløft, og det å tilsidesette overordnede planer og deres hovedgrep gjennom skolebehovsplanen.

	I dag	Oppfyllelsesgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B23	70%	-B2	B21	
Ungdomsskole	U19	72,5%	Ingen	U19	

Trosterud barneskole

Skolebehovsplanen sier at delområdet Groruddalen øst har overkapasitet, og legger da til grunn at overkapasitet helt i nord kan benyttes i resten av området. Slik den geografiske og topografiske situasjonen i Groruddalen øst er, er dette ikke tilfellet. Bakås, Ellingsrudåsen og Ellingsrud må behandles som ett distinkt underområde. Haugen, Furuset og Granstangen som et annet. Også Tveita har en begrenset kontakt til Haugerud, Trosterud og Lutvann. Dette var tydelig da man i 2018 valgte å utvide Tveita da den hadde for lite kapasitet, framfor å flytte elevene til Trosterud.

Å ikke re-etablere Trosterud barneskole vil være å fjerne det viktigste elementet i områdeløftet. Barneskolene er de helt naturlige møteplassene, og den fysiske og sosiale arenaen som områder trenger for å kunne bygge et godt oppvekstmiljø. Det er et pågående områdeløft på Haugerud og Trosterud, og det har vært lovet ny skole siden 2015. Utdanningsetaten sier selv innledningsvis i «Forslag til endringer i skolestruktur i grunnskolen» at barn som bor i det samme området skal få gå på samme skole og at skolen skal være en skole i barnas naturlige nærmiljø. Vi kan ikke se at dette oppfylles hvis Haugerud ikke har en barneskole. Trosterud og Haugerud er et sammenhengende byområde, noe som også er klart gjennom måten områdene har vært jobbet med de siste tiårene. Det er i dette nærmiljøet disse barna må gå på skole hvis man skal kunne si at skolen er i barnas naturlige nærmiljø.

Familiene på Trosterud og Haugerud skulle få en ny skole med gode fasiliteter både ute og inne for bruk utenom skoletid, med en bedre plassering enn dagens støyutsatte skole. Nå, etter mange års arbeid, foreslår kommunen at de ikke får noe. Dette er ikke god og forutsigbar byutvikling. Det er alvorlig, spesielt i et område med områdeløft, levekårsutfordringer og som også er et prioritert område for politiet.

Som vi har omtalt innledningsvis og generelt vil barnebefolkningen i Oslo svinge, og det at det nå er en nedgang tilsier ikke at vi kan se vekk fra tidligere erfaring. Senest i 2017 var Trosterud skole overfylt, og måtte avvise elever. Det er planlagt mange nye boliger på Haugerud og Trosterud, og dette er det eneste stedet i bydel Alna hvor det for øyeblikket planlegges en vesentlig mengde nye boliger. Dette tilsier at dette ikke er stedet vi kan redusere skolekapasiteten. For at dette skal bli et vellykket nytt nabolag vil det ikke være tilstrekkelig å bygge nye boliger, vi må også ha de grunnleggende sosiale fellesfunksjonene som en barneskole på plass. Vi viser til Byrådets avgitte Kommuneplanens samfunnsdel, som blant annet sier «Byutvikling i levekårsutsatte områder skal bidra til å løfte områdene.» og dette kan vi ikke lykkes med uten å ha en barneskole i området.

Vi kan heller ikke se at det er plass til elevene ved dagens Trosterud skole ved Tveita og Lutvann. Etter vårt enkle overslag vil det fortsatt være over 100 elever fra Trosterud som ikke får plass ved Tveita eller Lutvann selv om man fyller disse skolene til 100%.

Dersom Trosterud skole legges ned vil de barna som skal flyttes til Tveita få lengre skolevei, langs trafikkerte veier. Det er ikke i tråd med føringer om «10- minutters byen, og nærhet til daglige gjøremål».

Vi ser samtidig at kommunen som helhet må se på hvilke kostnader som kan reduseres uten å droppe oppføringen av nye Trosterud skole. Vi bidrar gjerne i et slikt arbeid.

Haugerud ungdomsskole

Vi ser heller ikke at det vil være riktig å etablere en 8-paralells ungdomsskole på Trosterud/Haugerud slik det foreslås. Ungdomsskoler kan ikke fylle den samme rollen som en barneskole gjør i et nabolag. Ungdommene går på skolen i kun 3 år, og foreldre er mindre involvert for denne aldersgruppen. Å oppføre en stor ungdomsskole med 8 paralleller på Trosterud/Haugerud vil samle et stort antall ungdommer fra mange barneskoler fra et spredt geografisk område øst i Groruddalen. Vi ser ikke at dette vil bidra positivt til områdeløftet, eller er det Trosterud/Haugerud trenger for å bli et trygt og godt oppvekstmiljø for barn. Vi anbefaler at Haugerud bygges som en U6, som planlagt.

Skole i verdensparken

Furuset skole har i dag en plassering tett på E6, og ligger langt fra de sentrale områdene i områdeutviklingen på Furuset. Vi ville ikke etablert en ny skole på denne plasseringen i dag. Vi mener derfor fortsatt at et godt bidrag til områdeløft på Furuset vil være en ny skole, sentralt plassert i Verdensparken. Det er allerede nye boliger under bygging på Furuset (Karihaugveien 22), og det er flere boligprosjekter på vei. Vi vet at befolkningsprognosene som legges til grunn for skolebehovsplanen tar høyde for denne boligveksten, men er likevel usikre på om den fulle befolkningsveksten som kan komme som et resultat av områdereguleringen og de pågående regulerings- og byggesakene er reflektert i

behovsvurderingene i denne planen. Det er viktig å vite hvilke arealer vi vil kunne trenge i en ferdig bygd by, og vi mener det må særlig vektige argumenter til i situasjoner der vi anbefaler å se vekk fra en overordnet plan og anbefalte grep i områdeløft. Plan -og bygningsetaten anbefaler at Verdensparken skole bygges, som forutsatt i lengre tid, og som en del av områdeløftet i området.

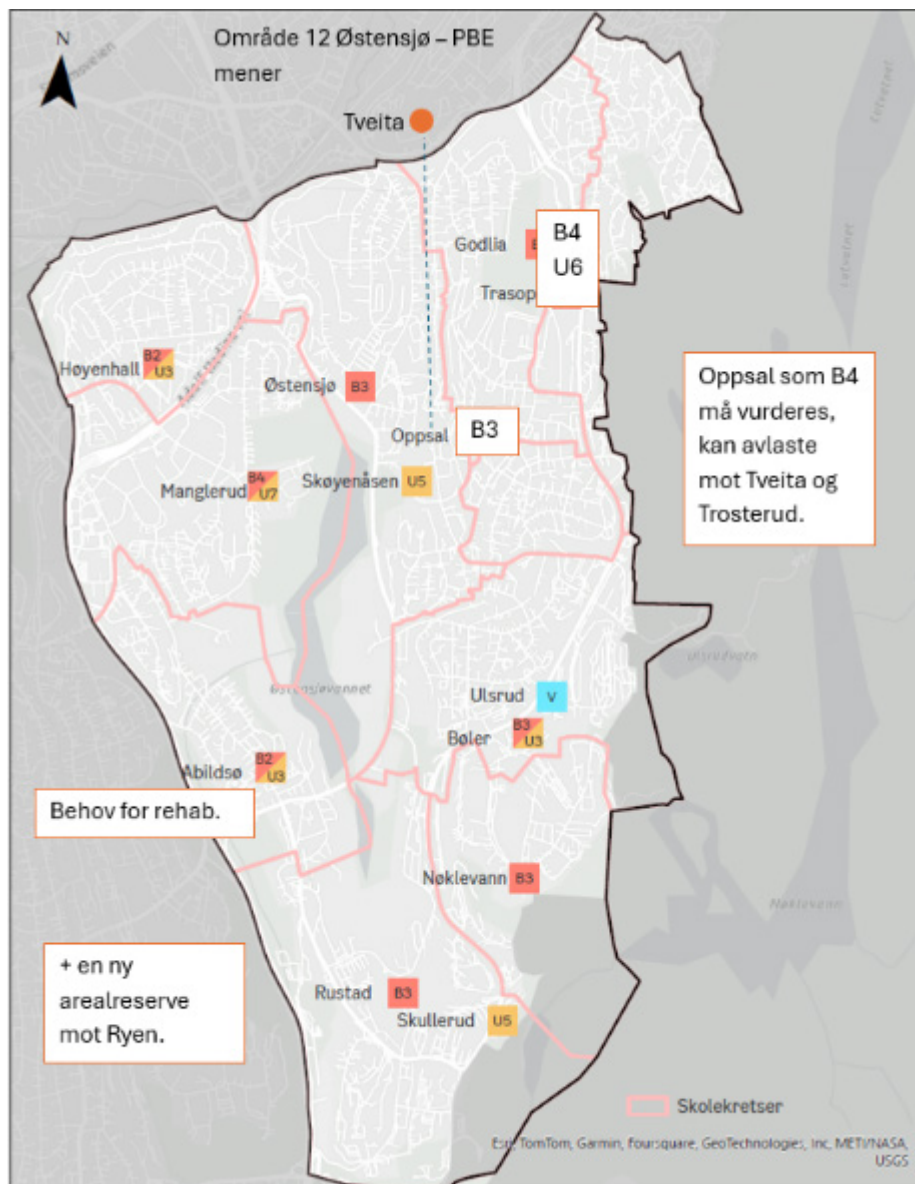
Andre tiltak og innspill fra Plan- og bygningsetaten

Det kan vurderes om deler av arealene i Tveita skole kan brukes som barnehage midlertidig. Dette kan kanskje utsette behovet for etablering av andre barnehager i området. Arealer kan også vurderes for voksenopplæring, som i dag ikke finnes i Groruddalen. Det er stort behov for elevplasser på videregående. Deler av arealene ved Tveita barneskole bør også vurderes som arealer for Hellerud vgs.

Vi mener restkapasiteten i området bør vurderes til spesialavdelinger, som det er behov for i denne delen av byen.

3.11 Område 12 Østensjø

3.11.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Vi støtter i hovedsak vurderingene som er gjort for områdene Skullerud, Bøler, Nøkle vann, Rustad, Abildsø, Manglerud og Høyenhall. Det er samtidig noen sider ved de foreslåtte tiltakene som ikke går helt opp, eller som ikke er belyst. Det er ikke redegjort for hvordan omstruktureringen av Oppsal, som innebærer en utvidelse med over 200 elever, skal løses. Oppfyltingsgraden i området ligger på 83% i dag, og nå planlegger man for enda høyere oppfylling. Dette gir økt risiko for akutte tiltak, som midlertidige bygg.

Oppsal er forutsatt omstrukturert til B4, men en økning fra B2U2 til B4 innebærer at det er behov for arealer til over 200 flere elever. Oppsal skole er opplyst å ha en kapasitet på 572 elever, mens for en B4 regner man 840 elever. Skolebehovsplanen sier ikke noe om hvilke endringer i bygningsmasse som er nødvendige for å gjennomføre en slik utvidelse, og heller ikke noe om hva uteoppholdsarealet vil bli i ny situasjon. Med den generelle manglende problematiseringen av hele skoleanlegget, inkludert uteoppholdsareal, er det vanskelig å stille oss bak en slik utvidelse før vi kjenner konsekvensene av den, særlig for

uteoppholdsarealene, og dette gir en risiko. Det er mulig det bare er plass til en B3 på Oppsal. Dersom man kun får til B3 på Oppsal er det ikke plass til alle barneskoleparallelene man har behov for. Vi ser også at det er behov for mer kapasitet på barnetrinnet mot slutten av planperioden. Dersom dette behovet kommer i Oppsal- området, og ikke Skullerud- området, har vi ingen steder å håndtere denne økningen.

Vi er positive til å samle Godlia og Trasop i én kombinert barne- og ungdomsskole

Vi er svært positive til grepet med å omstrukturere Godlia og Trasop fra to tett liggende barneskoler til barne- og ungdomsskole. Det er fint med skilte fysiske anlegg, selv om det skal være en administrativ enhet.

Det må ses på mulig avlastning mot område 11, Groruddalen Øst.

Tveita, og Trosterud (dersom den videreføres) vil ha overkapasitet en stund framover. Vi ser derfor en mulighet for avlastning for barnetrinnet mot disse skolene dersom det ikke er plass til en B4 på Oppsal, eller det er for mange elever i området med tanke på endelig struktur for barnetrinnet. Det er en naturlig geografisk sammenheng i denne overgangen, som bør sees nærmere på.

Skøyenåsen

Det er positivt at man avventer utvidelse av Skøyenåsen og beholder denne som U5 og heller skaper en jevnere geografisk spredning av ungdomstrinnene. Vi er i utgangspunktet skeptiske til så store ungdomsskoler som U9. Vi er usikre på hvordan så store ungdomsskoler påvirker det psykososiale miljøet på skolen og ungdommenes oppvekstmiljø også utenfor skoletiden. Vi mener at U9 ikke er godt nok utredet med tanke på dette. Vi er skeptiske til at Skøyenåsen vurderes å ikke ha rehabiliteringsbehov. Fra reguleringsprosessen er vi kjent med at det er problemer med ventilasjon, og det vil fortsatt kunne være aktuelt, og positivt for det miljøet på skolen, å utbedre trafiksikkerheten og noe opparbeide og utbedre utearealet. Det står i høringsutkastet at reguleringsplanen utvidelsen er ferdig regulert. Vi vil presisere at per mai 2025 er saken fortsatt under behandling hos Plan- og bygningsetaten. Planlagt oversendelse til politisk behandling er mai/juni 2025.

Abildsø

Vi mener at det i utgangspunktet er en fordel om ungdomstrinnet kan beholdes på Abildsø skole, for at også ungdomsskole elevene skal få gå på skole i nærmiljøet og fordi U7 på Manglerud sammen med B4 er en stor skole. Samtidig vil en nedskalering til B2 også ha fordeler. Bygningsmassen er fragmentert og har veldig krevende bygningsmessige forhold for universell utforming. Det vil være lettere å rehabilitere eksisterende bygningsmasse uten for stor risiko dersom elevtallet er mindre. Med mindre trykk på eksisterende areal vil man kunne unngå riving, samtidig som man vil ha tilstrekkelig areal til å lage gode løsninger for universell utforming og øvrig utbedring. Det kan hende man kan rehabilitere uten ny reguleringsplan, men det er også mulig at en reguleringsprosess vil gjøre prosessen betydelig smidigere.

Vi er usikre på om mulig framtidig utvikling av Ryen-området er tatt med i elevframskrivningene. Dersom man får en betydelig boligbygging på Ryen, vil oppfyltingsgraden kunne øke igjen. Dette ligger naturligvis langt fram i tid. Dersom Abildsø skal omreguleres, tror vi det kan være framtidsrettet å forsøke å regulere for en framtidig utvidelse med kombinert barne- og ungdomsskole. Dette må avveies mot det prekære

rehabiliteringsbehovet på Abildsø, med tanke på at en mindre rehabilitering basert på B2 antakelig vil medføre en mye enklere regulerings- og/eller byggeprosessjekt.

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B29	83%	-B1	B28	Ikke medregnet arealreserve på Rustad.

Øvrige vurderinger

Manglerud har kapasitet til å ta imot elever fra Abildsø. Vi er usikre på om det er fordeler ved så store skoler, og vet at det har vært vanskelig gjennom mange år å få fylt opp Manglerud. Det er også uklart om IB- linjen er medregnet i kapasiteten ved Manglerud skole. Vi mener det bør sees på om kapasiteten på Manglerud bør brukes til byomfattende tilbud som spesialavdelinger eller voksenopplæring eller annet.

Siden elevframskrivningene på barnetrinnet er antatt å øke i siste del av planperioden for søndre del, er det positivt at man regulerer for en eventuell framtidig utvidelse på Rustad og at dette nå reguleres som en reserve.

3.12 Område 13 Nordstrand

3.12.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Barnetrinnet

Dette området har vært preget av overfylte skoler i svært lang tid. Enkeltskoler i området har svært god kapasitet, og områdekapasiteten viser derfor ikke dette tydelig. Elevtallet på barnetrinnet er spådd å øke fra midten av planperioden, og vi kan anta at dette vil skje i de områdene som allerede har høy oppfylling, ettersom det blant annet er området rundt Lambertseter/Karlsrud hvor det er planlagt for økt boligbygging. Vi mener derfor at det må etableres økt kapasitet på barnetrinnet i området på en måte som gir framtidig fleksibilitet og en god skolestruktur, og at man ikke allerede nå sprenger kapasiteten uten å ha tomtereserver.

Skolene på Nordstrandsplatået har generelt en høy oppfyltingsgrad, og størrelsene som er oppgitt i skolebehovsplanen er ikke permanente godkjente løsninger, men inkluderer paviljonger med tidsavgrenset tillatelse: Bekkelaget har i dag 4 klasser på alle trinn, og Ekeberg har 5, selv om dette ikke er størrelser man kan regne med i en permanent situasjon. I oversikten over grunnskoler (s 32 i vedlegget), er det oppgitt at Ekeberg har kapasitet til 980 elever. Uten paviljonger er Ekeberg en B4, med plass til 840 elever. Det betyr at oppfyltingsgraden er på 101%, og ikke 87% som oppgitt. Dette må rettes i grafene, så man får en korrekt oversikt over situasjonen på Nordstrandsplatået. Uten paviljonger er Bekkelaget en B3.

Ekeberg skole har i to lengre perioder måttet dekke behovet for utvidet kapasitet med midlertidige paviljonger. Plan- og bygningsetaten har i perioden 2009-2016, og 2019- 2024 akseptert paviljonger ved skolen i påvente av å løse det permanente behovet på andre, konkrete måter. I år har Oslobygg igjen søkt om forlengelse for paviljongene, denne gang med varighet frem til 2031. Saken ligger foreløpig til behandling i PBE. Også tillatelsen for paviljongene ved Bekkelaget skole gikk ut i august 2024. PBE har enda ikke mottatt noen søknad om forlengelse her. Nå går utdanningssektoren i denne planen igjen bort fra den foreslåtte måten å løse behovet permanent ved å ikke skulle realisere Holtet. Plan- og bygningsetaten mener det er svært problematisk å fortsette å belage seg på midlertidigheter i påvente av ulike løsninger med varierende grad av realisme, og man kan ikke påregne tillatelse til å forlenge paviljongene på Ekeberg. Holtet skole kunne vært etablert, og vi har hatt god dialog om hvordan dette kan løses enklest mulig. Slik vi ser det er det å ta i bruk Holtet nå, mens bygningsmassen fortsatt er intakt og ikke har stått tom i lengre tid, en ressursmessig smart måte å løse dette områdets behov. Bygningsmassen finnes allerede, og arbeidet med å finne ut hvordan skolen kan transformeres er allerede godt i gang.

Karlsrud skole er foreslått som en B4. Det er høy reguleringsrisiko knyttet til dette forslaget, både med tanke på utearealer og mulig riving av funksjonelle bygninger for å optimere på størrelse. En omstrukturering til B3 har vesentlig lavere risiko. I tillegg anbefaler ikke Plan- og bygningsetaten løsningen med utvidelse av Lambertseter skole slik den har blitt foreslått til nå. Dette gir også en risiko ettersom denne utvidelsen gir i overkant av 200 nye elevplasser

Nedre Bekkelaget og Ljan må ses isolert på grunn av sin plassering i landskapet, og man kan ikke regne med at kapasitet her kan brukes til å avlaste andre skoler.

Ungdomstrinnet

Oppfyltingsgraden har vært svært høy i lang tid på flere av skolene i området. Ny ungdomsskole U8 i Bjørvika avhjelper først og fremst behovet på Nordstrandsplatået, og innebærer at elever fra Ekeberg får ungdomsskole langt fra sitt nabolag, i strid med målet om nærhetsbyen. Forslaget innebærer dessuten lengre skolevei med store høydeforskjeller, og sannsynligvis vil kun et fåtall av elevene gå eller sykle til skolen. Flere vil ta kollektivt og bli kjørt, og fra Ekeberg skolekrets vil det være snakk om ca 300 elever. Vi er bekymret for kapasiteten på kollektivtilbudet, og om det er mulighet for økning av tilbudet og kapasitet på veinettet, særlig Valhallveien og Konows gate. For elever fra Nedre Bekkelaget skole blir skoleveien lenger, men enklere med kollektiv. Det er også bedre mulighet for sykkel, men langs Mosseveien som er svært trafikkert, og med høy luftforurensning. Kapasitet på kollektivnettet og økning i bilbruk som følge av forslaget er ikke vurdert, og det er ikke sannsynliggjort at det faktisk er kapasitet til en slik økning av reisende mellom disse områdene. Forslaget vil gi en krevende skolevei for mange av ungdommene.

Vi anbefaler på det sterkeste at man søker å løse behovet for ungdomsskolekapasitet lokalt på Nordstrandsplatået. Det blir ikke lettere å finne tomt til ungdomsskolekapasitet på Nordstrandsplatået om 5-10 år enn i dag, når skolen i Bjørvika må brukes til barnetrinn, og derfor anbefaler vi at dette arbeidet starter så snart som mulig.

Skoleveien for elevene fra Ekeberg og Nedre Bekkelaget til Bjørvika blir uforholdsmessig lang, og til dels vanskelig å gjennomføre med kollektivtransport. Vi mener

ungdomsskolebehovet må dekkes mer lokalt på Nordstrand, også for at elevene skal få en skole de kan benytte utenom skoletid.

Vi ser at etablering av Bjørvika skole som ren ungdomsskole løser det prekære behovet, men vi anbefaler likevel på det sterkeste å løse behovet for ungdomsskolekapasitet lokalt på Nordstrandsplatået. Vi er klar over at det er vanskelig, men anbefaler at man ser på dette på nytt, og ser samlet på skolene i området, inkludert Holtet, i denne kabalen. Omstrukturering av Kongshavn videregående til ungdomsskole kan kanskje være en mulighet, men dette er utfordrende med tanke på støy, uteoppholdsarealer og skoleveier.

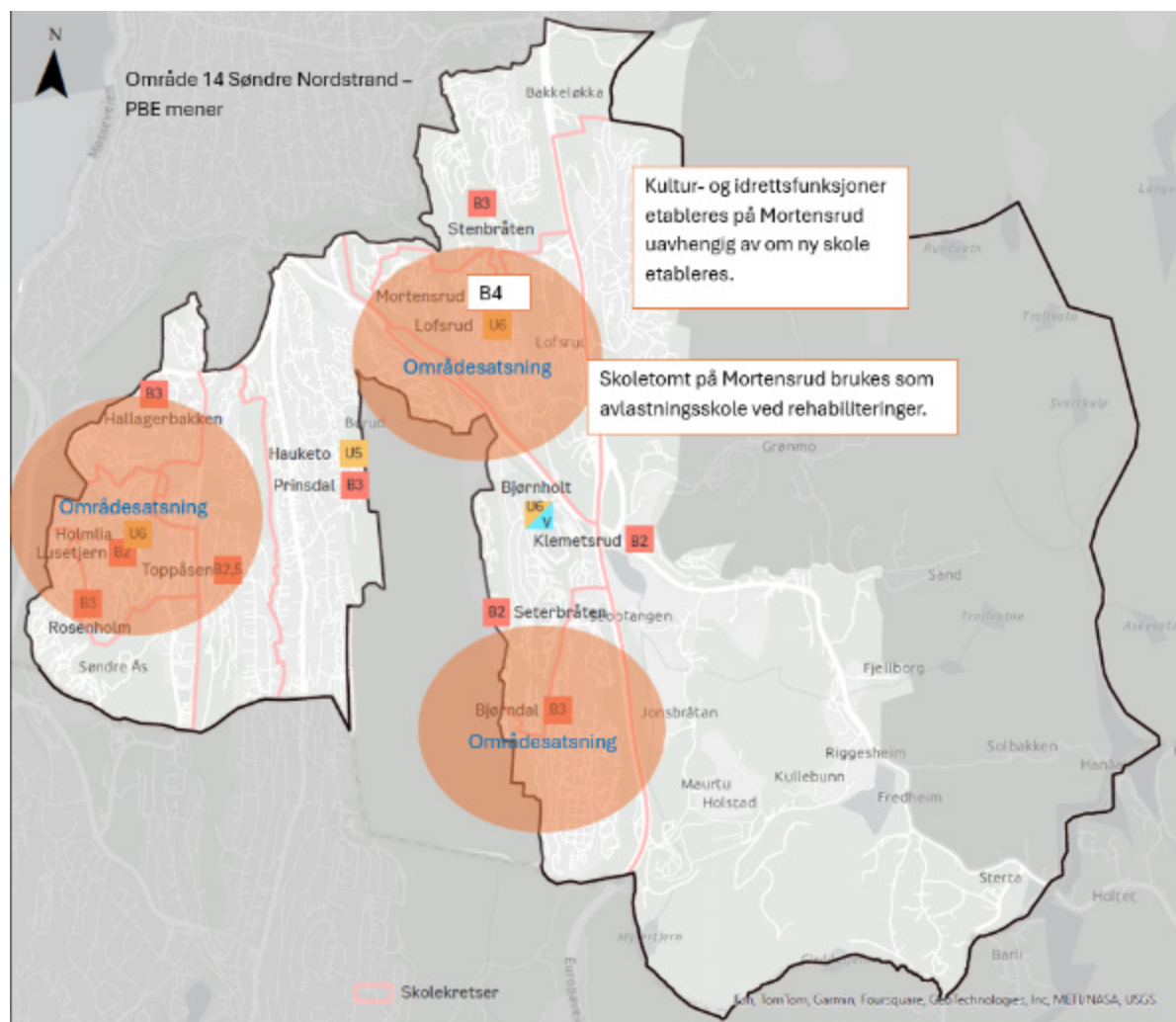
Konklusjon:

	I dag	Oppfyltingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B28	79%	+B2	B30	
Ungdomsskole	U23	95%	-U1	U21	

Slik dagens elevtall ser ut, sett sammen med den forventede veksten for området som helhet, og Lambertseter/Karlsrud særlig, mener vi det er behov for både en skole på Holtet, og at man ser nærmere på Karlsrud. Gitt den høye oppfyltingsgraden i området og forventet boligutbygging ved Lambertseter, er det sannsynlig at det i tillegg vil være behov for én skoletomt. Etablering av en skole på Holtet bør ses sammen med utvikling av sykehjem på Bekkelagshjemmet og/eller eksisterende Bekkelaget skole. Vi anbefaler å se på ulike løsninger for barne- og ungdomstrinnet med alle disse skolene i spill, slik man har gjort i område 12. Behovet for ungdomstrinnet må løses lokalt.

3.13 Område 14 Søndre Nordstrand

3.13.1 Plan- og bygningsetaten mener:

Vi anbefaler primært at nye Mortensrud skole bygges, i tråd med vedtatte og pågående planer. Mortensrud er et område med levekårsutfordringer, og den kommende skolen med tilhørende fasiliteter har vært kommunens svar på hva de skal bidra med i området i mange år. Det vil komme mange nye boliger, reguleringsplaner for til sammen 1100 nye boliger er nylig vedtatt eller under politisk behandling. Alt tilsier at mange av boligene som vil komme i dette området vil komme rundt Mortensrud, og at det er her man vil få en vekst i antallet elever først.

Det er gjennomført mye medvirkning gjennom flere år, og området bærer preg av medvirkningstrøtthet. Det at kommunen nå vurderer å snu på en beslutning etter så lang tid bidrar til denne opplevelsen. Det er store levekårsutfordringer i bydel Søndre Nordstrand. Budsjett 2025 prioriterer skole og arbeid mot ungt utenforskap. Kultur- og idrettsfunksjonene i skoleplanen på Mortensrud (felt 11) er en hovedsatsing for å følge opp dette politiske vedtaket, som setter en tydelig retning for byen. Vi anbefaler derfor å etablere skolen, og vi stiller også spørsmål ved hvor store økonomiske besparelser det vil bli av å ikke etablere den, når man må lage midlertidige anlegg og renovere dagens skoleanlegg. Mortensrud er et område som trenger ikke- kommersielle møteplasser og ting barna og de unge kan gjøre. Det er et av områdene i Oslo med yngst befolkning, og behovet for tilbud og gode fasiliteter for barn og unge er stort. Mange er trangbodde, og har ikke en økonomi til å betale for å delta på ting.

Dersom det ikke etableres ny skole på Mortensrud så mener Plan- og bygningsetaten derfor at det er viktig og nødvendig at kultur- og idrettsfunksjonene likevel bygges. Dette gjelder kultursal, kulturskolen og flerbrukshallen. Vi mener også det er viktig at skogen i skoleparken tynnes ut og blir opparbeidet, og at de viktige forbindelsene blir opparbeidet i henhold til planen for Mortensrud felt 10, 11 og 12. Plan- og bygningsetaten mener at denne tomten kan brukes til midlertidige paviljonger mens de andre skolene rehabiliteres i området. En mindre fotballbane frem til skolen oppføres kan være en løsning.

Med planlagt boligbygging på Mortensrud kan det bli utfordringer knytta til elevkapasitet på Lofsrud ungdomsskole. Med bare 21 nye elever ved skolen vil dekningsgraden på skolen bli 85%. Dette må Utdanningsetaten vurdere i sitt videre arbeid med planen.

Utdanningsetaten skriver at paviljongene ved Klemetsrud skole kan være et alternativ for midlertidig skole ved rehabilitering av Mortensrud skole og for Lofsrud skole. Det vil være

behov for midlertidige skoler ved rehabilitering av Bjørndal skole også. Plan- og bygningsetaten vil vise til vår tilbakemelding i den tidsbegrensede rammetillatelsen for midlertidig skole for Klemetsrud og minner om at man ikke kan regne med å få tillatelse til forlengelse. Vi vil heller anbefale at den foreslåtte nye skoletomten på Mortensrud kan brukes som midlertidig skole ved rehabilitering av Mortensrud og Lofsrud. Denne tomten ligger sentralt i kommunens plan for området.

UDE skriver at tomten til den nye planlagte skolen på Mortensrud har en betydelig verdi. Plan- og bygningsetaten undrer seg over hva dette betyr og hvordan det er vektlagt i vurderingene i denne skolebehovsplanen. For øyeblikket er det ikke planlagt noen annen bruk enn skole.

Plan- og bygningsetaten mener at det er positivt at det ikke reduseres kapasitet på skolene med lav oppfylingsgrad, og at dette gir et godt langsiktig perspektiv på byutviklingen i Søndre Nordstrand. Lav oppfylingsgrad på tiliggende skoler er også en forutsetning for at det ikke er behov for ny skole på Rosenholm.

	I dag	Oppfylingsgrad i dag - gj snitt	Endring	Ny situasjon	Kommentar
Barneskole	B26,5	62%	Ingen	B26,5	
Ungdomsskole	U23	70%	Ingen	U23	

3.14 Sammendrag tiltak geografisk del

Tabellen representerer kun et sammendrag av våre anbefalinger fra de enkelte områdene. Det er ikke en samlet konklusjon, og for begrunnelse må man se på de enkelte delområdene.

Område 1 Sentrum sør	
	På barnetrinnet må det sikres nok kapasitet ved utbygging av Grønlikaia (område 13) og på Bryn (område 2), i tillegg til økning av elevtallet innenfor området mot slutten av perioden.
	Behov for ungdomsskolekapasitet i område 13 bør ikke løses med Bjørvika som ren ungdomsskole. Jordal vil fortsatt ha høy oppfylling etter etablering av skole i Bjørvika.
Bjørvika	Etableres som B2U4, som opprinnelig planlagt.
Brynseng	Kan få ungdomstrinn for en periode, men må bli B4 ved utbygging av Bryn. Plass til spesialavdeling. Mulig å endre inntaksgrensene for å avlaste Vålerenga. Avlaste skoler som rehabiliteres

Kampen Vålerenga	Kan avlastes med ny kapasitet i område 2
Jordal	Kan avlastes med ny kapasitet i område 2
Område 2 Sentrum øst	
	Både Møllergata og Ensjø trenger barneskoler, fordi de er svært viktige for å bygge nabolag.
	Område 2 har flere aktuelle skoletomter i spill, og kan derfor avlaste område 1 og 8.
	Bryn og Brynseng barneskoler må få en ungdomsskole i sitt nærmiljø.
Møllergata	Vi fraråder nedleggelse, skolen beholdes som barneskole. Usikkert om det er plass til alle elevene ved Ila og Lakkegata skoler. Har plass til spesialavdeling Ledige rom kan brukes til andre kommunale behov
Teglverket	Beholdes som B2U4 Ungdomstrinnet kan avlaste område 8, for eksempel med elever fra ny barneskole på Ulven
Ny ungdoms-skole på Bryn	Tomtesøk for ny ungdomsskole, for Bryn og Brynseng barneskoler
Ny barneskole på Ensjø	Kan avlaste område 1
Ny ungdoms-skole på Ensjø	Kan avlaste område 1 og eventuelt område 8. Plass til spesialavdeling Ledige rom kan brukes til andre kommunale behov fram til skolen er full.
Område 3 Sentrum nord	
	Tomme lokaler bør benyttes til spesialavdelinger eller andre kommunale behov, for å unngå nedleggelser. Hvis man likevel vil legge ned elevplasser på ungdomstrinnet, kan kapasiteten reduseres med 2, maks 3 klasserekker i en periode. Reduksjon med 5 klasserekker på ungdomstrinnet gir svært høy oppfyltingsgrad fra 2027, og svært høy risiko. Behovet vil øke igjen ved utbyggingen i Nydalen. Eventuell reduksjon kan f eks gjøres ved å legge ned ungdomstrinnet på Nordpolen, Sagene eller Bentsebrua – se kommentarer under.

Nordpolen	Vi fraråder nedleggelse. Har plass til spesialavdelinger og andre kommunale behov. Kan vurderes som ren barneskole.
Bentsebrua	Har plass til spesialavdelinger og andre kommunale behov. Kan vurderes omstrukturert til videregående. Det krever at ungdomstrinnet i området avlastes av ny ungdomsskole, f eks i område 7 Nordre Aker.
Sagene	Har plass til spesialavdelinger og andre kommunale behov. Kan vurderes som ren barneskole, men det bør ikke gjøres plass til flere elever enn dagens kapasitet på grunn av små utearealer.
Fernanda Nissen	Ledige lokaler kan benyttes til voksenopplæring eller lignende fram til det er behov for flere plasser ved utbygging i Nydalen.
Område 4 Sentrum vest	
	Skolene i området har generelt svært høy oppfyltingsgrad, og mange av skolene har små utearealer. Mot slutten av perioden er det underkapasitet på barnetrinnet, uten at det er foreslått tiltak. Dette gir høy risiko for akutte tiltak, og det er ingen fleksibilitet i naboområdene.
Majorstua	Vi fraråder omgjøring av Majorstua til ren ungdomsskole.
Ila	Skolen har små utearealer, og bør kun fylles opp ved lokalt behov, ikke ved å legge ned Møllergata.
Filipstad	Ny skole på Filipstad vil dekke behovet ved boligutbygging og kan avlaste skolene i området noe.
Adamstuen	Vurdere ny grunnskole på sikt.
Område 5 Ullern	
	Barneskolebehovet i området, knyttet til utbygging av nye boliger i områderegulering Skøyen, må dekkes med ny skole på Hoff. Skolestrukturen tilsier at området trenger en ungdomsskole. Området må i tillegg ha en arealreserve som kan dekke det økende behovet mot slutten og etter planperioden.
Ny skole på Hoff	Vi fraråder å ikke realisere skolen. Området trenger også ungdomsskole.

Smestad	Vi anbefaler ikke at barneskolebehovet i området løses ved å utvide Smestad.
Ny arealreserve	Det må sikres en arealreserve i området.
Område 6 Vestre Aker	
	Det planlegges med for høy oppfyltingsgrad i området. Høy oppfyltingsgrad på barne- og ungdomstrinnet i kombinasjon med store skolekretser og et terreng som danner barrierer, gir en sårbar skolestruktur, og høy risiko for akutte tiltak. Det bør letes etter ny plassering av en ungdomsskole, eventuelt søkes ny arealreserve for skole også i Vestre Aker.
Sørkedalen	Vi anbefaler å ikke legge ned skolen.
Midtstuen	Det er positivt at skolen kun utvides med to klasserekker.
Hovseter	Får svært høy oppfyltingsgrad når deler av Holmen går til Hovseter på ungdomstrinnet.
Ny kapasitet	Det bør letes etter ny ungdomsskole, eventuelt sikres ny arealreserve i dette området, i tillegg til område 5 Ullern.
Område 7 Nordre Aker	
	Høy oppfyltingsgrad på barnetrinnet og forventet vekst i perioden betyr at kapasiteten må økes i tide for å unngå akutte tiltak. På ungdomstrinnet er det høy oppfylling i dag, og det finnes arealreserve på Engebråten. Man må se på mulighet for å avlaste område 3, for eksempel med ungdomsskole i Sognsveien 80.
Maridalen	Vi anbefaler å ikke legge ned skolen. Det er usikkert om det er plass til elevene på Kjelsås skole.
Engebråten	Skolen utvides ikke med barnetrinn. Mulighet for utvidelse beholdes som en langsiktig arealreserve.
Frysja	Anbefaler at det økte behovet på barnetrinnet løses her. Reguleringen bør ferdigstilles.
Sognsveien 80	Ungdomsskole kan avlaste område 3.

Område 8 Bjerke	
	Flere skoler har høy oppfyltingsgrad, og mange kan ikke avlastes av naboskolene. Området ligger midt i Hovinbyen, som er det store, viktige byutviklingsområdet i Oslo, der det kommer mange nye boliger framover. Det er behov for en ny skoletomt på Ulven, og minst én skoletomt til for å dekke behovet i planperioden. I tillegg er det behov for to skoletomter i arealreserve for behov etter planperioden. Skolekapasitet nord for Trondheimsveien bør løses lokalt.
Nye skoletomter	Mulige tomter i Kabelgata og på Risløkka. Tomtesøk må også ses i sammenheng med utviklingsområdene i ytre by
Område 9 og 10 Groruddalen vest og nord	
	Det er behov for ny skole på Rommen på sikt. Dette må løses innenfor området for planprogram for Nedre Rommen. Ledige lokaler på eksisterende skoler kan brukes til spesialavdelinger.
Område 11 Groruddalen øst	
	Ledige lokaler på skolene i området kan brukes til spesialavdelinger og andre kommunale behov. Den geografiske og topografiske situasjonen i området gjør at delområder ikke nødvendigvis kan avlastes av naboskoler.
Trosterud	Vi fraråder at skolen legges ned. Skolen kan avlaste område 12.
Haugerud	Vi anbefaler at skolen bygges som en U6, som opprinnelig planlagt.
Lindeberg	Beholdes som i dag.
Skole i Verdensparken	Vi anbefaler at skolen realiseres.
Tveita	Kan avlaste område 12. Kan brukes som barnehage midlertidig, og utsette behov for bygging av nye barnehager i området. Ledige lokaler kan vurderes som arealer for Hellerud vgs.
Område 12 Østensjø	

	Tiltakene i området gir en bedre skolestruktur enn i dag, med omgjøringene av Trasop, Godlia og Oppsal. Det er samtidig uklart om det er plass til de nye elevene i de eksisterende anleggene, men området kan avlastes av Trosterud og Tveita i område 11 på barnetrinnet. Det er behov for mer kapasitet på barnetrinnet mot slutten av planperioden.
Oppsal	Det er usikkert om det er plass til en B4 med 200 nye elever på Oppsal, både når det gjelder bygningsmassen og utearealene.
Skøyenåsen	Positivt at skolen beholdes som en U5, og at man har regulert mulighet for utvidelse.
Manglerud	Ledige lokaler kan brukes til spesialavdelinger eller andre kommunale behov.
Rustad	Anbefaler å ferdigstille reguleringen. Fint å ha mulighet for utvidelse.
Område 13 Nordstrand	
	Nordstrandsplataet har i lang tid hatt svært høy oppfyltingsgrad på flere skoler på både barne- og ungdomstrinnet, og har midlertidige paviljonger for å løse skolebehovet på barnetrinnet på enkelte skoler. Det må etableres økt kapasitet i området på en måte som gir framtidig fleksibilitet og en god skolestruktur, både på barne- og ungdomstrinnet. Ungdomsskolebehovet må løses lokalt, og ikke ved å sende elevene til Bjørvika. Vi ser ikke at behovet kan løses uten Holtet, og anbefaler at man ser videre på ulike måter å løse barne- og ungdomsskolebehov med Holtet som del av løsningen.
Holtet	Bør brukes til skole, enten til barnetrinnet eller ungdomstrinnet.
Karlsrud	Høy reguleringsrisiko til B4.
Lambertseter	PBE anbefaler ikke utvidelsen slik den er vist nå.
Ny ungdomsskole	Vi anbefaler at ungdomsskolekapasiteten løses lokalt.
Område 14 Søndre Nordstrand	
	Området har en del ledig kapasitet, men det er også store kommende utbyggingsprosjekter. Ledig kapasitet er en forutsetning for at det ikke trengs å bygges nye skoler på Rosenholm.

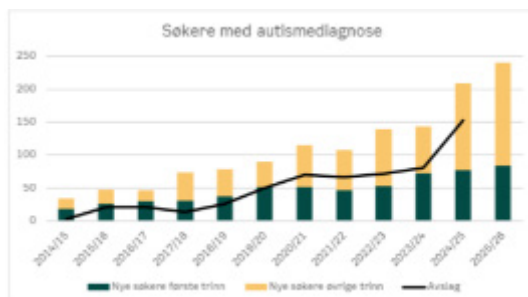
Mortensrud	Plan- og bygningsetaten anbefaler at nye Mortensrud skole realiseres som planlagt. Den er en vesentlig del av et overordnet planarbeid, og områdeløftet i bydelen. Dersom man ikke realiserer skolen, må idrett og kulturfunksjonene uansett realiseres.
Midlertidig kapasitet	Paviljongene ved Klemetsrud er tidsavgrenset, og kan ikke benyttes utover den gitte tillatelsen.

4 Byomfattende tilbud

4.1 Spesialskoler og spesialavdelinger

Plan- og bygningsetaten ser fram til å se utdanningsetatens nye framskrivninger og den nye modellen for å beregne framtidig behov for antall elevplasser i byomfattende spesialskoler og spesialgrupper, både for grunnskolen og videregående skole. Det er uheldig at dette arbeidet ikke er en del av forslaget til ny skolebehovsplan, og at man dermed ikke får sett kommunens behov og kapasitet i skolesektoren samlet.

Skolebehovsplanen sier at det er økt behov for arealer til byomfattende spesialskoler og spesialgrupper, og peker på at det særlig er en økning i antall søkere med autismespekterforstyrrelser med stort behov for tilrettelegging. Grafen under viser at i skoleåret 2024/2025 fikk ca 150 elever avslag på søknad om plass i spesialskole eller spesialavdeling. Vi mener det er problematisk at det nå foreslås å legge ned nærskoler som virker å skulle brukes til videregående, spesialskoler, voksenopplæring eller selges, uten at behovet sees på som en helhet. Grunnskoler med lav oppfyltingsgrad må vurderes for etablering av spesialavdelinger.

Vi er kjent med at flere skoler har etablert egne grupper med elever som ikke har fått plass i spesialavdeling eller på spesialskoler, men som har et behov. Samtidig har flere skoler rektor- og vaktmesterboliger stående tomme. For å bruke skolenes bygningsmasse på en god måte, anbefaler vi å ta i bruk disse byggene, som hører til skolen, men som likevel er litt atskilt, for eksempel på Tonsenhagen, Vålerenga og Tøyen, med flere. Vi er positive til at det virker som utdanningsetaten i sitt arbeid ser for seg at det skal bygges nye spesialskoler. For å få gode tomter med riktig plassering ut fra behovet, anbefaler vi at arbeidet med tomtesøk starter så fort som mulig. Vi anbefaler at man ser på sentrale plasseringer av spesialskoler,

men for best bylogistikk trenger ikke dette bety utelukkende sentralt i byen, men også sentralt i områder der det er et ekstra stort behov.

Plan- og bygningsetaten er positive til at spesialplasser legges til nærskolene, slik at flest mulig kan få et godt tilpasset tilbud ved nærskolen og få ta del i nabolaget på likt nivå som andre barn og unge. Samtidig innebærer spesialavdelinger mange ulike behov, og når det er behov for egne adskilte utearealer, er det viktig at disse spesialgruppene legges til skoler som har god nok plass både inne og ute. Plan- og bygningsetaten erfarer at spesialavdelinger for elever innenfor autismespekteret ofte krever separate, atskilte uteoppholdsarealer, og at løsningene for disse til nå ofte gir mindre og også oppdelte utearealer for resten av skolen, og lite ambisiøse uteoppholdsarealer for elevene i spesialavdelingen. Vi vet at Utdanningsetaten selv har arbeidet med dette, og mener dette må inkluderes i vurderingene av egnede løsninger for spesialavdelinger. Spesialavdelinger for elever som fint kan dele utearealer med resten av skolen, kan vurderes lagt til skoler med mindre uteareal.

Sansestimulering og natur er minst like viktig for elever i spesialavdelinger som for andre elever, selv om løsningsalternativene kanskje er smalere. Å dele opp utearealer kan gi dårligere løsninger for alle elever, og derfor er størrelse på utearealene et viktig kriterium når man skal vurdere spesialavdelinger ved eksisterende og nye skoler. Vi ber Utdanningsetaten om å ta tidlig kontakt med både oss og Byantikvaren når man vurderer å tilrettelegge eksisterende anlegg for spesialavdelinger, slik at vi sammen kan se på løsningsmuligheter både inne og ute.

Det er mange skoler med lav oppfyltingsgrad i ulike deler av byen, og spesialavdelinger vil være en god måte å fylle disse lokalene der det er tilstrekkelige uteoppholdsarealer. Det er vesentlig å se disse forholdene i sammenheng, og vi avventer de videre planene for spesialskoler og spesialavdelinger.

4.2 Videregående skole

Høringsutkastet viser ikke et totalanslag på antall elevplasser det er behov for til studieforberedende eller yrkesfaglig elevplasser gitt de store usikkerhetene som presenteres i grafene. Det er ikke foreslått konkret hvordan behovet som vises skal dekkes, og det er ikke laget noen plan for hvordan usikkerhetene skal håndteres.

Det er svært uheldig at skolebehovsplanen ikke inneholder konkrete tiltak for å gi nok nye videregående skoler. Det at vi planlegger opp mot 100% oppfylting for videregående gjør at vi må ha gode, konkrete planer for å løse behovet tidlig, og klare å følge dem opp. Vi er langt fra dette nå, og vi imøteser et samarbeid for å komme videre med videregående skoler, særlig med tanke på yrkesfag. Yrkesfaglige skoler er arealkrevende, og det vil være behov for å bygge helt nye skoleanlegg. Det er utfordrende å sikre store skoletomter i byggesonen, og skolebehovsplanen inneholder ikke forslag for hvordan dette kan løses. Utdanningsetaten er opptatt av at søkere kommer inn på førstevalget, og har løst dette med innleie av lokaler til skoler med høye søkertall. Mange av skolene med høye søkertall ligger i sentrum, og har ikke plass til permanente utvidelser. Oslo kommune må jobbe for å ha permanente videregående skoler for å dekke eget behov. I lang tid har kommunen hatt mye innleie, og vi tror at permanente løsninger vil gi økonomiske besparelser for kommunen på sikt. Vi har mange gode skoleanlegg som likevel ikke har de høye søkertallene, og vi minner om at man snudde interessen for Elvebakken blant annet gjennom sammensetningen av studietilbud. Vi mener det er minst like viktig å jobbe for å øke søkertallene på andre skoler. Videregående skoler

kan være viktige drivere i byutviklingen, og et godt samarbeid på tvers av ulike sektorer kan gjøre at vi identifiserer konsepter og plasseringer som kan gi den ønskede attraktiviteten. Vi viser igjen til den kommende, store utviklingen på Økern, og mener dette er et område kommunen bør satse på sammen. Alternativt bør vi se på andre lokaliseringer i Hovinbyen, det store byutviklingsområdet i Oslo.

Vi ser også at en større andel av det anslåtte behovet ikke øker på grunn av søkere med ungdomsrett, men som følge av fullføringsreformen og nye rettigheter, men også økt behov for voksenopplæring og norskopplæring. Det er derfor utfordrende å lese det fremtidige behovet utfra grafen, og framskrivingene fremstår som misvisende. Det anslåtte behovet vil ha en så stor usikkerhet at verdien sett opp mot planlegging av elevplasser er lav, og det fremstår som at det faktiske behovet er mye høyere enn det høringsutkastet viser.

Anbefalinger

- Utvidelsen av Etterstad videregående, som har kommet langt og som har vår anbefaling, videreføres.
- Planleggingen for utvidelsen av Bjerke og Stovner videregående skoler må igangsettes.
- Plansaken for Sognsveien 80 må startes opp igjen med videregående skole. For at vi skal kunne anbefale at det også bygges ungdomsskole på tomten må det sikres store nok utearealer. Vil en videregående her tilføre nye elevplasser, eller vil det være en videreføring av Blindern vgs?
- Det bør vurderes om den nye ungdomsskolen på Bentsebrua kan omstruktureres til en videregående skole, dersom man kan få ekstra ungdomsskolekapasitet i Nordre Aker.
- Sinsen voksenopplæring kan vurderes som videregående skole. Tidligere Sinsen videregående skole blir i dag brukt til voksenopplæring. Denne tomten har nylig også blitt spilt inn som aktuell sykehjemstomt. Dersom dette er vurdert som ikke aktuelt, bør det vurderes om det er mulig å etablere videregående skole istedenfor.
- Det bør igangsettes tomtesøk for nye videregående skoler på Furuset, området Ryen-Manglerud og i bydel Sagene.
- Det er et stort behov for elevplasser på videregående i Groruddalen øst. Det bør vurderes om arealer ved Tveita barneskole kan brukes til arealer for en utvidelse av kapasiteten på Hellerud vgs.
- PBE mener UDE særlig må foreslå konkrete løsninger for å sikre et økt antall elevplasser for yrkesfag. Dette vil være arealkrevende, det vil være behov for større tilpasninger av eksisterende bygg enn for studieforberedende fag, og det er et mål om at flere søker seg til og fullfører yrkesfaglige linjer.

Anja Fagereng Elind - avdelingsdirektør
Siri Gauthun Kielland - etatsdirektør